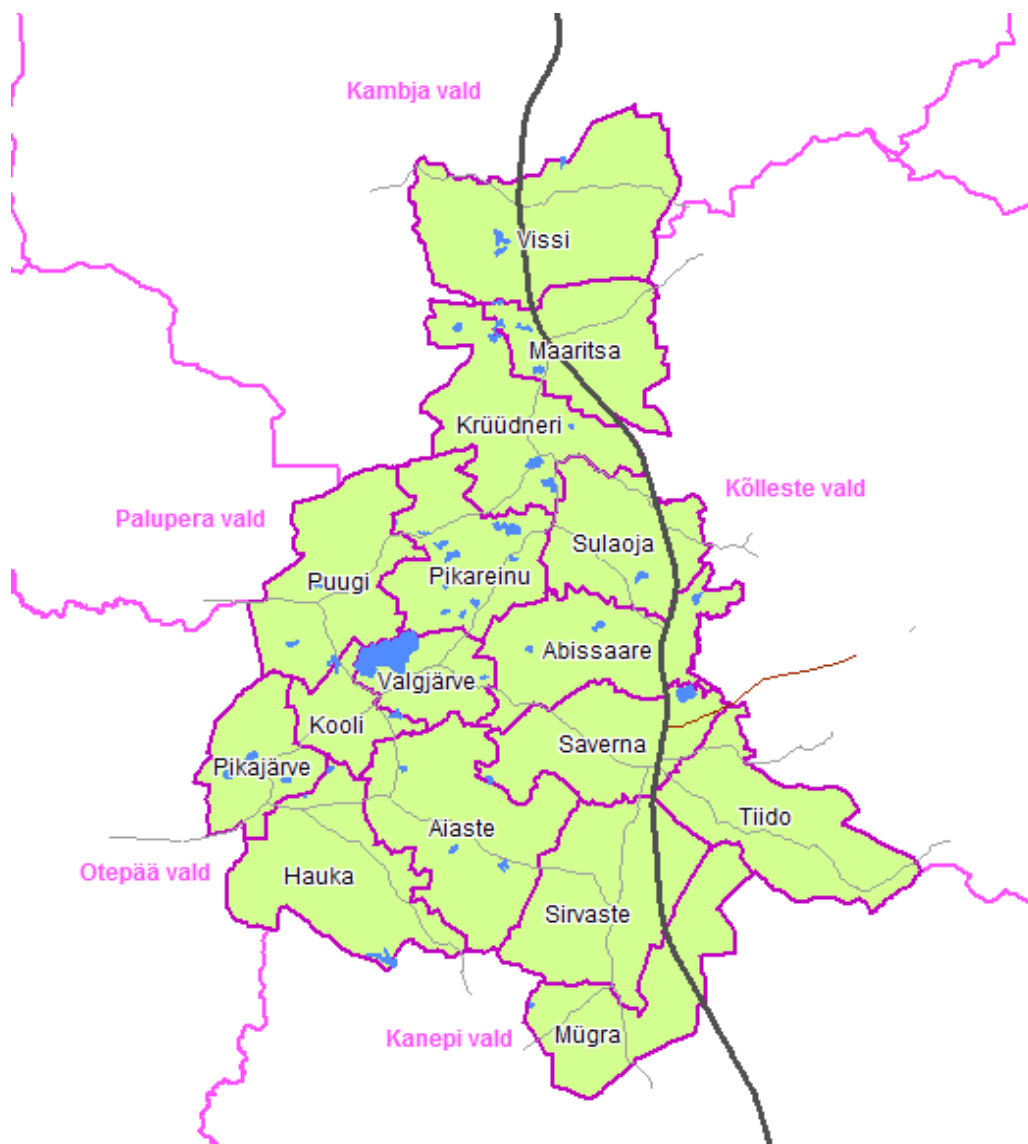

VALGJÄRVE VALLA ARENGUKAVA 2014 - 2023

Savernas 2014

SISUKORD

1. Üldandmed, asukoht ja eripära	5
2. Ajalugu.....	5
3. Valla hetkeolukorra analüüs	6
3.1 Rahvastik.....	6
3.2. Haridus ja noorsootöö	7
3.3 Kultuur ja sport	9
3.3.1 Sportimisvõimalused.....	10
3.3.2 Kirik	11
3.4 Sotsiaalhoolekanne, tervishoid, tervise edendus.....	12
3.4.1 Elanike toimetulek, tööhõive	13
3.4.2 Turvalisus ja korrakaitse	13
3.4.3 Meditsiiniline teenindamine ja tervishoid.....	13
3.5 Elukeskkond.....	14
3.5.1 Looduskeskkond	14
3.5.2 Tehniline infrastruktuur	14
3.5.3 Kaitsealad ja kaitstavad objektid	14
3.5.4 Teed ja tänavad	15
3.5.5 Ühisveevärk ja kanalisatsioon.....	17
3.5.6 Jäätmemajandus	17
3.5.7 Side	18
3.5.8 Soojamajandus	18
3.6 Ettevõtlus, maamajandus ja turism	18
3.7 Haldus ja avalikud teenused.....	19
3.7.1 Vallavolikogu.....	19
3.7.2 Vallavalitsus.....	20
3.7.3 Valla lipp ja vapp	20
3.7.4 Kolmanda sektori osakaal	20
3.7.5 Koostöö, sõprussidemed, välissuhtlus	21
4. SWOT – analüüs	21
5. Visioon – Valgjärve vald aastal 2023	22
6. Valla arengu strateegilised eesmärgid	23
7. Valdkondade arengueeldused, probleemid ja eesmärgid.....	23
7.1 Haridus ja noorsootöö	23
7.1.1 Haridus	23
7.1.2 Noorsootöö.....	24
7.2 Kultuur ja sport	24
7.2.1 Kultuur	24
7.2.2 Sport.....	24
7.3 Sotsiaalhoolekanne, tervishoid ja tervise edendus.....	25
7.3.1 Sotsiaalhoolekanne	25
7.3.2 Tervishoid	25
7.3.3 Turvalisus.....	26
7.4 Elukeskkond.....	26
7.4.1 Heakord.....	26
7.4.2 Kaitstavad objektid	26
7.4.3 Elamumajandus	27
7.4.4 Tehnilised infrastruktuurid.....	27
7.4.5 Ühisveevärk ja kanalisatsioon.....	27
7.4.6 Jäätmemajandus	28

Valgjärve valla arengukava 2014 - 2023

7.4.7 Soojamajandus	28
7.5 Ettevõtlus ja turism	28
7.5.1 Ettevõtlus	28
7.5.2 Turism	29
7.6 Haldus ja avalikud teenused.....	29
7.6.1 Vallavalitsus ja volikogu.....	29
7.6.2 Kolmas sektor	29
8. Tegevuskava aastatel 2014-2018	30
8.1 Haridus ja noorsootöö	30
8.2 Kultuur ja sport	32
8.3 Sotsiaaltoetused, tervishoid ja tervise edendus.....	34
8.4 Elukeskkond.....	36
8.5 Ettevõtlus, maamajandus ja turism	38
8.6 Haldus ja avalikud teenused.....	39
9. Arengukava rakendamine, tagasiside ja muutmine	40
LISAD	41
Lisa 1 Kaitsealused objektid	41
Lisa 2 Natura 2000 alad Valgjärve vallas	43
Lisa 3 Kalda kasutamise kitsendused	44
Lisa 4 Laste ja noortepargi idee kirjeldus	45
Lisa 5 Valgjärve autospordikompleksi idee kirjeldus.....	46

SISSEJUHATUS

Üleriigilise planeeringu Eesti 2030+ (kehtestatud 30. augustil 2012) visioon seab järgnevate aastate peamiseks arengueesmärgiks Eestis selle, et on tagatud elamisvõimalused igas Eesti paigas ja kogu riigi territooriumil.

Valgjärve valla arengukava määratleb Valgjärve valla peamised arengusuunad ja prioriteetidid aastateks 2014-2023 ning selle eesmärgiks on tagada valla jätkusuutlik, järjepidev ning koordineeritud areng. Traditsiooniliselt üldsõnalise arengukava abil ei ole see siiski saavutatav ning seetõttu on ka käesoleva arengukava üheks olulisemaks osaks tegevuskava, mis sätestab konkreetsed tegevused järgneva neljaks aastaks.

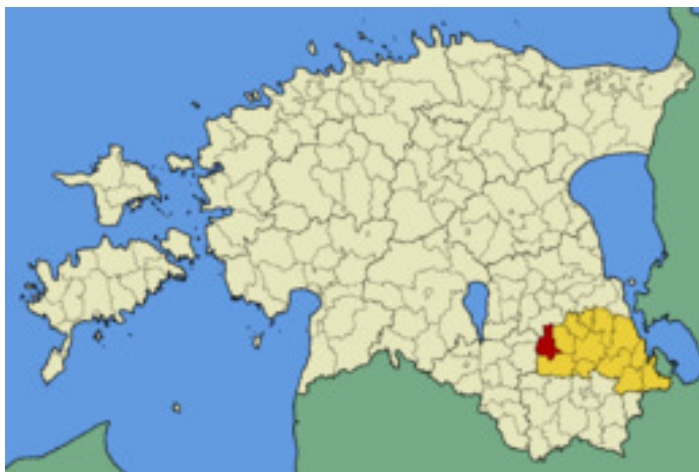
Kindlasti ei saa käesolevat arengukava vaadelda täielikult iseseisva dokumendina, sest seda toetavad ja täiendavad erinevad valdkondlikud ja piirkondlikud arengukavad ning teisalt nõ juhivad riiklikud arengukavad, sest mõeldamatu oleks valla arengukavandamine täielikult vastupidises suunas riiklikule arengule. Olulisemateks on seejuures Riiklik Arengukava, Põlva maakonna arengukava 2011-2017, Põlva maakonnaplaneering, Valgjärve valla üldplaneering, Valgjärve küla arengukava, Saverna kandi arengukava aastateks 2008-2015, Maaritsa, Vissi ja Krüüdneri küla arengukava 2011-2021. Samas on käesolev arengukava ise aluseks valla eelarve koostamisele, investeringute kavandamisele ja nende jaoks vahendite taotlemisele ning laenude võtmisele.

Valla arengukavast tuleneb valla eelarvestrateegia mis koostatakse valla arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist. Arengukava ja eelarvestrateegia on aluseks kohaliku omavalitsuse üksuse eelarve koostamisele, kohustuste võtmisele, varaga tehingute tegemisele, investeringute kavandamisele ja toetuste taotlemisele.

Valgjärve Vallavolikogu 27. mai 2014 otsusega nr 1-1.2/19 algatati Valgjärve valla arengukava muutmine ja uue redaktsiooni koostamine aastateks 2014 - 2023.

Valgjärve valla arengukava 2014-2023 koostamisel võeti arvesse eelmise arengukava suundumusi, koosolekul esitatud seisukohti, erinevate külade ja piirkondade arengukavasid ning vallaametnike ja volikogu liikmete ettepanekuid.

1. Üldandmed, asukoht ja eripära

Joonis 1. Valgjärve valla asukoht Eesti kaardil. (http://et.wikipedia.org/wiki/Valgjärve_vald)

Valgjärve vald asub Põlva maakonna loodeosas. Piirnevateks haldusüksusteks on Põlva maakonna Kõlleste ja Kanepi vallad, Valga maakonna Otepää ja Palupera vallad ning Tartu maakonna Kambja vald. Valgjärve valla territooriumi suurus on 143,15 km². Vallas on 16 küla, suurimad neist on Saverna, Valgjärve ja Maaritsa. Valla halduskeskus asub Savernas, mida läbib Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa maantee. Veel läbib valda ristipidi Saverna-Pilkuse riigitee. Tänu suurte riigiteede heale seisukorrale ja lähiaastatel rajatud kergliilusteedele Saverna, Maaritsa ja Valgjärve külades, on Saverna, Valgjärve ja Maaritsa küla kui ka Valgjärve vald tervikuna küllaltki atraktiivne paik eelkõige elu-, puhke- ja suvituskohana. Soodne on ka ettevõtlust luua, sest logistiliselt on valla asukoht väga hea. Lõuna-Eesti suurim tömbekeskus Tartu asub vaid 38 km ehk ca 30 minutilise autosõidu kaugusel Savernast. Võru linnaga on ühendus samuti hea, Savernast asub ta 31 km kaugusel. Maakonnakeskus Põlva, millega üendus on kehvem, asub 20 km kaugusel ning Valga maakonnas asuv Otepää 17 km kaugusel Savernast.

2. Ajalugu

Praeguse Valgjärve valla kui territooriumi ajaloolist kujunemist iseloomustavad sagedased administratiivsed ümberkorraldused, millest tulenevalt puuduvad väljakujunenud ajaloolised keskused. Enam-vähem võrdsetes osades jaotub territoorium endiste Kambja, Kanepi ja Otepää kihelkondade vahel.

1917-1939. aastani kuulusid praeguse Valgjärve valla erinevad külad Tartumaa Krüüdneri valda, Tartumaa Vastse-Otepää valda, Võrumaa Põlgaste valda ja Võrumaa Valgjärve valda. 1938/39. aasta reformiga määrati osa küladest Tartumaa Veski valda ning Vastse-Otepää ja Põlgaste valla külad liideti Võrumaa Valgjärve vallaga. 1945. aastal moodustati Veski valla territooriumil Krüüdneri ja Vana-Prangli külanõukogud, Valgjärve valla territooriumil Pikajärve ja Valgjärve valla külanõukogud. 1950. aastal nn suur Tartu maakond kaotati ning kõik Valgjärve valla praegused külad liideti Otepää rajooniga. 1954. aastast kuulusid valla külad Valgjärve ja Veski külanõukogudesse. 1959. aastal läksid Valgjärve ja Veski külanõukogud seoses Otepää rajooni likvideerimisega Põlva rajooni koosseisu. 1966. aastal liideti osa Valgjärve külanõukogu territooriumist Ihamaru külanõukoguga ning seoses Veski

sovhoosi likvideerimisega ja osade maade liitmisega Saverna Sohvoosiga ühendati 1972. aastal Abissaare, Sulaoja, Krüüdneri, Vissi ja Maaritsa külad uuesti Valgjärve külanõukoguga. 1987. aastal eraldus Saverna kolhoosist Maaritsa kolhoos.

Eelnevast nähtuvalt on Valgjärve valla territoorium püsinud praegusel kujul alates 1972. aastast. Valgjärve valla omavalitsuslik staatus taastati 19. detsembril 1991. aastal.

3. Valla hetkeolukorra analüüs

3.1 Rahvastik

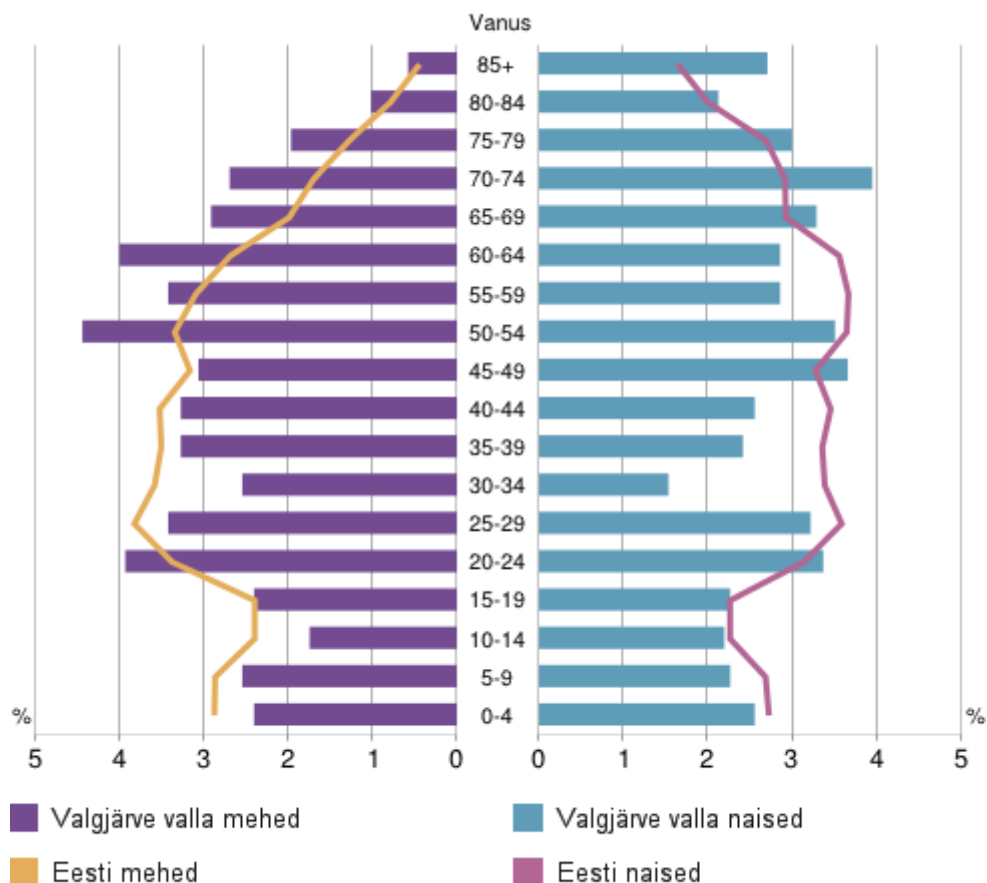
2014. aasta 1. jaanuari seisuga elab Valgjärve vallas rahvastikuregistri andmetel 1419 inimest. Neist 730 (51,5%) on naised ja 689 (48,5%) mehed.

Tabel 1 Elanike arv külates aatatel 2011 – 2014 (Rahvastikuregister)

Küla	elanike arv 2011	elanike arv 2012	elanike arv 2013	elanike arv 2014
Abissaare	64	66	71	68
Aiaste	80	75	74	76
Hauka	34	32	33	33
Kooli	41	43	46	49
Krüüdneri	43	28	29	28
Maaritsa	171	171	171	169
Mügra	75	72	74	77
Pikajärve	66	64	59	63
Pikareinu	45	45	45	44
Puugi	51	48	42	45
Saverna	375	372	351	339
Sirvaste	72	75	74	75
Sulaoja	41	39	41	40
Tiido	79	70	68	64
Valgjärve	197	198	195	192
Vissi	48	51	52	59
Kokku:	1473	1449	1425	1419

Vanuselisel jaguneb valla rahvastik sarnaselt Eesti Vabariigi keskmisele selliselt, et alaealiste ja pensioniealiste osakaal on ühiskonnas peaaegu võrdne. Suurima grupi valla elanikest moodustavad tööealised inimesed. Täpsema ülevaate rahvastiku vanuselisest koosseisust annab alljärgnev joonis:

Valgjärve valla rahvastikupüramiid, 1. jaanuar 2014

Allikas: Statistikaamet

Joonis 1 Valgjärve valla rahvastikupüramiid

Valgjärve valla rahvaarv on vahemikus 2011-2014 vähenenud 54 inimese võrra ehk ca 3,6 %. Vähenemine on toimunud nii väljarände kui negatiivse loomuliku iibe tõttu.

Oluliselt mõjutavad valla rahvaarvu logistiline asukoht ja ühenduse kvaliteet töökohtade suhtes samuti ka töökohad vallas, et tööikka jõudvad noored ei lahkaks elama linnadesse ja teistesse valdadesse. Eluliselt vajalik on luua vallas võimalikult atraktiivne elu- ja ettevõtluskeskkond, sest selle mõjul ei jää paljud linnadesse õppima ja tööle läinud noored sinna elama. Nimetatud tingimuste olemasolu korral suureneb ka üldine sisseränne Valgjärve valda. Suureks eeliseks on siinkohal juba mainitud Tartu linna ja Otepää lähedus ning väga hea transpordiühendus valla keskusest ja Maaritsa piirkonnast nii Tartusse kui Võrru.

3.2. Haridus ja noorsootöö

Valgjärve valla koolivõrk katab vajadused üldhariduse osas. Alates 1. septembrist 2011. a lõpetas tegevuse Valgjärve Põhikool.

Vallas tegutseb kaks õppeasutust: Saverna Põhikool ja Saverna Lasteaed „Sipsik“. Gümnaasiumihariduse omandamiseks on lähimad Kanepi Gümnaasium ja Otepää ja Põlva Gümnaasium.

Saverna Põhikoolis õpib 2014 aasta 1. septembri seisuga 68 õpilast. Õpilaste õpitulemused on head, lõpueksamite ja tasemetööde tulemused on võrdlusgrupi keskmised. Maakondlikel aineolümpiaadidel ja konkurssidel on kooli õpilased pälvinud auhinnalisi kohti. Koolis on kaheksa klassikomplekti, liitklassina tegutseb 5. ja 6.klass. Klassis on 4-12 õpilast. Koolis töötab 19 inimest, neist 11 on õpetajad.

Saverna Põhikool on olnud koostööpartneriks Narva Keslinna Koolile ja Narva 6. Koolile. Koostööd tehakse ka naaberkoolide: Kanepi Gümnaasiumiga ja Krootuse Põhikooliga.

Huvitegevuse paremaks korraldamiseks on koolis tööl huvijuht. Koolis tegutseb seitse erinevat huviringi (arvuti, kunst, käsitöö, meedia, muusika, puutöö, sport). Koolis toimuvad traditsioonilised üritused ja rahvakultuuri tähtpäevade tähistamised.

Saverna Lasteaed Sipsik tegeleb laste koolieelse ettevalmistusega ning laste arengukeskkonna ja personali töökeskkonna parendamisega. Loodud on laste arengut toetav õpikeskkond, mida õppeasutus väärtustab läbi lapsekesksuse, mängulisuse ja koostöö printsiibi.

Lasteaias käib 2014. aasta 1. septembri seisuga 55 last, kelle vanuseks on 2-7 aastat. Lasteaias on moodustatud kolm liitühma. Vajadus kolme liitühma järele jääb kindlasti püsima ka järgmistel õppeaastatel. Samuti on tekkinud ruumikitsikus seoses lasteaiakoha soovijate arvu suurenemisega. Ruumikitsikust leevendaks juurdeehitus nt moodulmaja.

Tabel 2 Sündide arv Valgjärve vallas aastatel 2006 -2013

aasta	sündide arv
2006	10
2007	10
2008	8
2009	18
2010	12
2011	9
2012	10
2013	14

Saverna Lasteaed Sipsik jätkab oma eripära kujundamist – keskkonnateadlikkuse suurendamine, õuesõppe metoodika kasutamine ja täiustamine koostöös erinevate huvigruppidega. Laste aktiivsuse suurendamiseks õppeprotsessis kasutavad pedagoogid aktiivselt õuesõppe- ja lapsekeskset metoodikat. Õuesõppe paremaks rakendamiseks ning lastele pakutavate tegevuste mitmekesistamiseks on plaanis rajada erinevaid õuesõppe keskkondi, mängu- ja aiatöövahendite hoiustamise paviljon ning liiklusväljak, märgistada kodukoha taimedega tutvumise rada, täiustada ning muuta turvalisemaks õuealal olevaid atraktsioone, piirata kiiguväljakud turvaaiaga, renoveerida õueala ümbritsev piirdeaed ning haljastada õueala.

Koolis töötab eripedagoog/logopeed alates septembrist 2014, psühholoogi teenust saab vajadusel tellida Rajaleidja keskusest. Erivajadustega laste arv suureneb pidevalt.

Valgjärve valla noored on sportlikud ja aktiivsed ning võtavad osa vallasisestest, maakondlikest ja vabariiklikest spordiüritustest, konkurssidest, noorteühenduste tööst ja noortele organiseeritud vaba aja üritustest.

27.05.2008 on registreeritud valla hallatava asutusena Valgjärve Valla Avatud Noortekeskus, kus noortel on võimalik veeta vaba aega ja olla mitmete ürituste läbiviimise algatajateks.

Valla noortel on võimalus suviti töötada kohalike ettevõtjate juures omandades tööharjumust ning teenida taskuraha. Valgjärve valla territooriumil tegutsevad Relvo Sport Motell ja MTÜ Pikajärve Laager, kus noortele pakutakse võimalust osaleda erinevates laagrites.

3.3 Kultuur ja sport

Valgjärve valla territooriumil on kolm rahvaraamatukogu - Savernas, Valgjärvel ja Maaritsas. Raamatukogud võiksid muutuda külas multifunktsionaalseks infokeskuseks. Raamatukogud on avatud koostööle ja on baasiks vabaharidusele. Maaritsa rahvaraamatukogu on praegu avatud osalise koormusega, kuid oleks vaja lahtioleku aega pikendada.

Tabel 3 Valla raamatukogude võrdlusandmed

	Valgjärve raamatukogu		Saverna raamatukogu		Maaritsa raamatukogu		
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	kuni 31.08.2014
lugejate arv	347	357	311	327	75	80	75
sh lapsi kuni 16 a	122	114	84	88	20	20	21
kojulaenutuste arv	12006	11801	11234	12171	1164	3014	1881
laenutused kohapeal	39	42	225	684	152	33	-
külastused kokku	5832	5885	4006	4604	549	1239	886
sh lapsi kuni 16 a	1377	1093	901	1066	109	279	247
välis teeninduspunkte	2	2	1	1	0	0	0
töökohtade arv	1,0	1,0	1,0	1,0	0,7	0,5	0,5
ürituste arv (suulised)	4	4	14	19	0	11	25
näituste arv	6	4	13	12	0	3	2
väljapanekute arv	3	5	14	13	1	3	2
üritustel osalenute arv	69	53	357	445	0	64	124
teenindatavate elanike arv	505	494	694	679	250	255	-
Lugejate % teenindatavatest	69	72	45	48	30	31	-

Maaritsa kultuurimaja kasutavad aktiivsemalt Maaritsa kandi inimesed. Kultuurimajas korraldatakse üritusi, toimub spordiringide töö ja koos käib külaselts. Maaritsa kultuurimajas on sisustatud jõusaal ja ehitatud vastavad olmeruumid.

2011. a alguses vahetati välja Maaritsa kultuurimaja aknad, välisuks, renoveeriti jõusaal. Kultuurimaja saalis värviti üle põrand ning lava sai uue eesriide. Hoone

vajab välissoojustust, vahetust ootavad katus, elektri- ja küttesüsteem, renoveerimist vajavad tualettruumid.

Teistes keskustes koondub kultuuri ja huvialaringide töö kooli, külakeskuse ja raamatukogude juurde. Saverna Külakeskuse hoones tegutsevad noortekeskus, raamatukogu ja mitmesugused ringid. Külakeskuse saal on hea koht erinevate näituste, kultuuriürituste ja koolituste korraldamiseks.

Valgjärve koolimaja hoone on suur ja ruumikas ehitis. Hoone on amortiseerunud. Hoone ümbruses on avalikuks kasutuseks mõeldud laste mänguväljak, võrkpalliplats ja pargi servas asub külaplats koos laululavaga. Piirkonna elanikel on soov kasutada raamatukogu ja spordisaali osa (vahekoridor). Ülejäänud hoone osale (koolimaja osa) soovitakse leida uus kasutaja või omanik. Hoone renoveerimiseks võib kaasata välisvahendeid erinevatest võimalikest projektidest ja programmidest. Tasub kaaluda ka hoone osalist võõrandamist. Kui on tagatud võimla ja raamatukogu osa avalik kasutus, siis ka terve kinnistu võõrandamist.

Ringidest tegutsevad valla territooriumil kõikides suuremates keskustes Savernas, Valgjärvel ja Maaritsas spordi- ja käsitööringid, aeroobikaring Maaritsas, zumba, kõhutantsuring „Jaleila“ ja šoutantsuring „Õietolm“ ja keraamikaring Savernas.

Eakad on koondunud seltsingusse ”Sügiskuld” korraldades igakuiseid vabaaja veetmise ja rahvahariduse üritusi. Tegutsevad Sügiskulla naisansambel ja tantsuring ”Sügiskulla Leedid”.

Noortekeskuses tegutseb djembering ja koostöös kooliga puutööring ning aeroobika. Kaugemaks eesmärgiks on oma valla noortebändi moodustamine.

Peetakse igaaastaseid ülevallalisi traditsioonilisi üritusi: Saverna duatlon, erinevad suusavõistlused, lumerajasõidu võistlused, jõulupidu, jaanipäev, kevadlaat Maaritsas, Mihklilaat Savernas, jõululaat Valgjärvel, sügispidu Savernas, naistepäevapidu Maaritsas, aastalõpupidu Valgjärvel ning künni- ja õllepidu Valgjärvel, valla pensionäride pidu, EV aastapäeva tähistamine ja tublide tunnustamine.

Külapäevi ja teisi külarahvast kaasavaid üritusi peetakse külaaktiivide eestvedamisel nii Valgjärvel, Maaritsas kui ka Savernas.

Saverna keskasulas on valla omandis maatükk, kuhu on plaanis rajada laste- ja noortepark. Täpsem ideekirjeldus on toodud [lisas 4](#).

3.3.1 Sportimisvõimalused

Valgjärve vallas on peamiseks sportimisvõimaluseks korv, jalg- ja võrkpalli mängimine ning lauatennis, mida võimaldavad Saverna Põhikooli, Valgjärve võimla ja Maaritsa Kultuurimaja saal. Valgjärve täismõõtmetes spordisaal on amortiseerunud ja tuleb renoveerida koos oma kõikide abiruumidega. Savernas, Valgjärvel ja Maaritsas on võimalik kasutada jõusaali, kuid jõusaalide sisustus on vananenud. Saverna Põhikooli juures on staadion, kus saab mängida korv, jalg- ja võrkpalli. Palliplatsid ja jooksurajad on vananenud ja vajavad rekonstrueerimist, kogu staadion vajab valgustamist. Lisaks on Saverna staadionil puudu erinevatest väliatraktsioonidest, mida saaksid kasutada nii koolilapsed, kui külaelanikud. 2005. a.

sai asfalteeritud korvpalliplats ja ehitatud alus võrkpalliplatsile, neid on vaja lähitulevikus edasi arendada. Valgjärvel asuvad korv - ja võrkpalli välisväljakud.

Looduslike olude tõttu on Valgjärve valla elanikel suurepärased eeldused suusaspordi harrastamiseks ning seda võimalust ka kasutatakse. Vallas on võrkpallivõistluste ja lauatennise võistluste korraldamise traditsioon. Valgjärvel on rajatud huvilistele multifunktsionaalne terviserada, mida tuleb veel täiendada. Valgjärve terviserajale tuleks ehitada valgustus. Savernas on olemas valgustatud terviserada mida aktiivselt kasutatakse.

Autosport. Valgjärve vald on autospordi ringkondades väga tuntud oma käänuliste kruusateede poolest. Ei leidu vallas teid, mis pole olnud erinevatel rallidel kiiruskatsete läbiviimise kohaks. Lisaks võistlustele kasutatakse kruusateid pidevalt treeninguteks ja autode testimiseks. Populaarsuse eelduseks on ka valda läbiv riikliku ning rahvusvahelise tähtsusega Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa maantee. Kiirusakatsed kulgevad mõlemat poolt suurt maanteed ning on seega väga atraktiivsed nii pealtvaatajatele, võistlejatele kui ka lihtsalt treenijatele. Viimastel aastatel on aktiivsed vallaelanikud koostöös vallavalitsusega korraldanud mitmeid võistlusi autode jäärajasõidus. Neid tingimusi arvestades on ideeks Valgjärve valda luua autospordikompleks. Täpsem ideekirjeldus on toodud lisas 5.

Suurematel autospordivõistlustel tuleb tagada vallaelanike ja maaomanike huvide kaitse ürituste küllastajate tekitatud võimalike probleemide eest.

3.3.2 Kirik

Valgjärve valla elanikud käivad jumalateenistustel Kambja, Kanepi ja Otepää kirikus, kuna valla territoorium koosneb nimetatud kolme kihelkonna äärealadest. Lisaks on Valgjärve valla territooriumil (Kambja kihelkonna osas) säilinud kaks kirikuhoonet.

Krüüdneri kirik. Kuna Krüüneri vald asus 19. sajandil ajaloolise Kambja kihelkonna äärealal ning oli ka teistest kirikutest (Kanepi, Otepää) kaugel, ehitati praeguse Sulaoja küla territooriumile parun von Maydelli eestvõttel, abikassa toel ja valla osavõtul vennastekoguduse vana lagununud palvemaja asemele Krüüdneri kirik, mis pühitseti sisse 19. septembril 1904. a. Parun kinkis kirikule oreli, paruni proua aga kroonlühtri ja altaripildi. Kirik täitis Kambja koguduse abikiriku rolli. Krüüdneri kiriku tegevust korraldas kohalik vennastekogudus, kuus korda aastas käis seal jumalateenistust pidamas Kambja kirikuõpetaja ning naaberkoguduste õpetajad Kanepist ja Otepäält kumbki üks kord aastas. Kui Kambja kirik 1944. aastal sõjas hävis, oli Krüüdneri kirik ainsaks regulaarseks jumalateenistuste pidamise kohaks terves kihelkonnas. Veel 1952. aastal oli päevakorral küsimus Krüüdneri palvemaja muutmisest ajutiselt Kambja kihelkonna keskuseks, kuid nõukogude võimu survele likvideeriti Kambja kogudus (s.t. liideti Nõo kogudusega), Kambja kiriku varemed jäid kuni nõukogude aja lõpuni üles ehitamata ja Krüüdneri abikirik võeti koguduse käest ära. Seega kaotas Krüüdneri kirik oma algse otstarbe. Hoonet kasutas kolhoos. Kiriku sisustuse saatus on teadmata. Aastal 2001 tagastati hoone Kambja kogudusele, 2003. a. lõppes rendileping elanikega. Hoonel on olemas eeldused saada eriotstarbeliseks kirikuks, kuid selleks vajab ta põhjalikku remonti.

Maaritsa (Vana-Prangli) kirik. Aastail 1846 – 1848 siirdus Kambja kihelkonnas 11,1% rahvastikust (umbes 800 inimest) vene õigeusk. Seetõttu ehitati 1873. a Maaritsa külla õigeusu kirik. Usuvahetusliikumine Kambja kihelkonnas algas 1845 ja Vana-Prangli õigeusu kogudus asutati 1847. a. Esialgu käis kogudus koos selleks

üüritud hoones Aksi karjamõisas. 9. märtsil 1847 pühitseti sisse Aksi kirik. Koguduse kasvades jäi kirik kitsaks. Seetõttu ehitati Prangli valla Lutsu tallu avar puukirik, mis pühitseti sisse 1860. aastal. Peagi alustati kivikiriku ehitust Maaritsa külas. Kirik valmis 1873. aastal. Kelle kinkis kirikule koguduse liige Ilja Patakov. Veel enne kivikiriku valmimist rajati selle lähedusse Maaritsa surnuaed. 19. sajandi teises pooles läks suur osa koguduse liikmetest tagasi Kambja kogudusse. Kui 1851. aastal kuulus Maaritsa kogudusse ligi 2000 hinge, siis 1928. aastaks oli neist alles umbes 300. Oma preester oli Maaritsas kuni 1951. aastani. Nõukogude võim võttis koguduselt kiriku ära. Hoonet kasutas kolhoos. Tänapäeval on rahuldavas korras säilinud kunagised preestri ja köstri elamud, mis on asustatud kohalike elanikega. Kirik on halvasti säilinud ja varisemisohtlik. Kiriku hoone säilitamine eeldab kirikuhoone konserveerimist ja remontimist koostöös Muinsuskaitseametiga vähemalt sellises mahus, et ära hoida selle kokkuvarisemine.

3.4 Sotsiaalhoolekanne, tervishoid, tervise edendus

Sotsiaalhoolekande ülesanneteks on isikule või perekonnale toimetulekuraskuste ennetamiseks, kõrvaldamiseks või kergendamiseks abi osutamine ja sotsiaalsete erivajadustega isiku sotsiaalsele turvalisusele, arengule ja ühiskonnas kohanemisele kaasaaitamine.

Valgjärve vallas tegelevad sotsiaalhoolekande alaste küsimuste lahendamiseks vallavalitsuse sotsiaalnõunik ning vallavolikogu sotsiaal- ja tervishoiukomisjon. Lisaks riiklikele toetustele eraldatakse valla eelarvest alljärgnevat sotsiaaltoetusi:

- sünnitoetus
- matusetoetus
- ühekordsed toetused isikutele ja peredele
- toetus õnnetusjuhtumi puhul
- ravikindlustuseta inimestele ravikulude kompenseerimine
- pensionäride ja puuetega inimeste ürituste korraldamise toetamine
- kütte ostmise toetus
- kooli lõpetamise toetus (makstakse põhikooli, gümnaasiumi, kutseõppeasutuse ja päevases õppevormis kõrgkooli lõpetajatele)
- toetus jõulupakkide ostuks
- lastelaagri osalustasu kompenseerimine
- toetus mittetöötavatele pensionäridele ja puuetega inimestele prilliklaaside kompenseerimiseks
- toetus lastele ja puuetega inimestele abivahendite ostmiseks või laenutamiseks
- valla põhikooli 1. klassi minevate laste toetus
- isikliku abistaja toetus
- toetus huvihariduse osaliseks kompenseerimiseks
- sõidutoetus gümnaasiumiõpilastele.

Valgjärve vallas osutatakse alljärgnevat sotsiaalteenuseid:

- sotsiaalnõustamine;
- proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite andmine;
- koduteenused;
- hooldamine perekonnas;
- hooldamine ja rehabilitatsioon hoolekandeesutuses;
- võlanõustamine

Saverna Hooldekodu on asutatud vanuritele ning füüsiliselt ja sotsiaalselt mittetoimetulevatele isikutele alaliseks elamiseks ja hooldamiseks. Hooldekodus on 24 kohta ning tänu soodsale asukohale on selle täituvus aastaringselt väga kõrge. Kohti on vaja luua juurde, sest soovijaid on palju. Hooldekodu renoveerimise käigus 2011. a sügisel muutus hoone soojapidavamaks ja energiasäästlikumaks.

Kavas on täiendada maja funktsioone uute sotsiaalteenuste loomisel ja pikemas perspektiivis arendada välja Saverna Hoolekandekeskus.

3.4.1 Elanike toimetulek, tööhõive

Valgjärve vallas leidub töökohti rohkem meestele. Raskem on töökohta leida keskealistel ja vanematel isikutel, kellel on kesk- või põhiharidus. Üldiselt on vallas praegu töökohti piisavalt, pigem on probleemiks tööjõupuudus. Paljud varasematel aastatel töötanud noored ja energilisemad inimesed on leidnud stabiilsed töökohad linnades ja ei ole huvitatud tagasi vallas asuvatele töökohadele tulema, sest töötasud on linnas kõrgemad. Töökoha kaotanu, kes ei suuda või ei taha kiiresti uut töökohta leida, jääbki tihtilugu rakenduseta ja hakkab sõltuma sotsiaaltoetustest. Põhiliselt on töötud madala haridustaseme ja kvalifikatsioonita inimesed. Veelgi süvendab probleeme alkoholism. 31. jaanuari 2014. a seisuga oli Eesti Töötukassas registreeritud 57 töötut; 31. Juuni 2014. a seisuga 34 töötut.

3.4.2 Turvalisus ja korrakaitse

Valgjärve valda teenindab üks Põlva Politseijaoskonna konstaabel. Ühe korra nädalas teatud ajavahemikul viibib konstaabel vallavalitsuse kantseleis, kus tal on kodanike vastuvõtuks kabineti kasutamise võimalus. Muudel aegadel on konstaabel kättesaadav telefoni vahendusel. Valgjärve vallas on moodustatud kaks vabatahtlikku päästekomandot, Savernas ja Valgjärvel. Saverna komando on vallavalitsuse hallata ja Valgjärve komando on eraldiseisev MTÜ. Mõlemal on oma garaaž ja töökorras tuletõrjeauto. Autod on vanad ja vajaksid väljavahetamist uuemate vastu. Lähim riiklik komando asub Otepääl.

3.4.3 Meditsiiniline teenindamine ja tervishoid

Arstiabi on vallas kättesaadav OÜ Maritta Loog vahendusel. Perearstikeskus asub Saverna külakeskuse hoones. Seal töötab 1 perearst ja pereõde. Samas kompleksis osutab hambaravi teenust OÜ Antalainen. Ravimite jaemüügiga tegeleb OÜ Kambja Apteek. Perearstikeskus tagab valla elanikele esmatasandi arstiabi kättesaadavuse. Lähimaks kiirabiteenuse pakkujaks on SA Tartu Kiirabi (brigaadid Põlvas ja Otepääl).

Valgjärve vallal on hea koostöö Põlvamaa Tervisenõukoguga. Koostöös on võimalik korraldada mitmeid tervisedenduse üritusi ja osaleda vastavates projektides. Kaasatud on tervisedenduslikku töösse ka volikogu sotsiaal- ja tervishoiukomisjon, valla sotsiaalnõunik ja perearst. Tervisedenduse- ja turvalisusega seotud kompetents on valla tasandil väga oluline, sest kõige efektiivsem tegevus saab toimuda ainult kohapeal:

- valla tervisedenduse programmide elluviimine
- tervisepäevade korraldamine inimeste teadlikkuse tõstmiseks;
- tervislike eluviiside propageerimine (või tervist ja tervislikku elukeskkonda väärtustava hoiaku kujundamisele kaasaaitamine);
- tervisedendusliku tegevuse arendamine ja tõhustamine.

Valgjärve Vallavolikogu määrusega 21.06.2011 nr 1-1.1-6 kinnitati valla terviseprofiil ja tegevuskava aastateks 2011-2013. See andis esialgse ülevaate vallarahva tervise hetkeolukorrast ja tervisemõjuritest, et kavandada tervisedenduse arendamiseks uusi samme. Täna on terviseprofiili tegevuskava täidetud.

3.5 Elukeskkond

3.5.1 Looduskeskkond

Valgjärve vallas on kaunis loodus. Vald jääb Otepää kõrgustiku idaosasse. Reljeef on vahelduv, koosnedes mitmesuguse suuruse ja kujuga kuplitest, kühmudest ja küngastest, mille vahel looklevad ebakorrapärase kujuga soostunud lohud ja orud. Kõrgeimaks punktiks on Hauka külas asuv Laanemägi (211 m üle merepinna). Loodusressurssidest on arvestatavad kruusa-liiva ja põhjavee varud. Valla territooriumil on seitse maardlat, neist kolm on pidevas kasutuses. Viies maardlas leidub kruusa ning kahes liiva.

Hüdrograafilise võrgu moodustavad rohked ojakesed, magistraalkraavid tehislise paisjärvekestega, jõed ja järved. Valgjärve valla piirides asuvad Krüüdneri Kogrejärv, Krüüdneri järv, Kangru järv, Ristijärv, Kuksina järv, Valgjärv, Pikajärv, Keebi järv ja Unsa järv. Nendest viimased kaks ei ole tunnustatud avalikult kasutatavateks veekogudeks. Pindalalt on suurimad Valgjärv (64,6 ha) ja Pikajärv (9,3 ha). Vooluveekogudest läbivad valda Leevi jõgi, Sulaoja jõgi, Võhandu jõgi, Elva jõgi, Porijõgi, Idaoja, Kangrusoo oja, Pikareinu oja ning Piigaste oja. Kehvas olukorras on Krüüdneri järv, mida ähvardab kinnikasvamine. Vee äravoolu asukohta järvest on muudetud kui ehitati vana truubi asemele uus trup, mille tulemusena on järve ääres olevad kinnistud suurvee ajal üleujutatud.

3.5.2 Tehniline infrastruktuur

Valgjärve valla territooriumil kasutatakse olmevajadusteks puur- ja salvkaevudest võetavat põhjavett. Kasutust leiab peamiselt kvaternaari ja kesk-devoni veekompleksi põhjavesi, sest ülejäänud põhjavee kompleksid lasuvad sügavamal ning vesi on kõrge mineraalainete sisaldusega. Kvaternaari vesi on peamiseks joogivee allikaks üksiktarbijatel salvkaevudest. Kesk-devoni vett kasutatakse asulates ja külates puurkaevudest, mille sügavused on 75-204 meetrit. Keskkonnaregistri <http://register.keskkonnainfo.ee> andmetel on seisuga 14.07.2014 Valgjärve vallas 35 puurkaevu. Paraku ei ole täpset ülevaadet tegelikult töötavate kaevude ja neist võetava vee koguse kohta. OÜ Saverna Teenus omandis olevatele puurkaevudele on paigaldatud veemõõturid.

3.5.3 Kaitsealad ja kaitstavad objektid

Valgjärve vallas paiknevad järgmised Natura 2000 kaitsealad:

- Hauka loodusala - on loodud loodusdirektiivi I lisa elupaigatüübi (liigirikkad madalsood) ja II lisa liigi elupaiga (harivesiliku elupaik) kaitseks. Harivesiliku püsielupaiga kaitse toimub vastavalt kaitse-eeskirjale.
- Valgjärve loodusala - on loodud loodusdirektiivi I lisa elupaigatüübi (looduslikult rohketoiteline Valgjärve järv koos pargiga) kaitseks.

Valla territooriumil asuvad looduskaitsealad ja –objektid:

1. Krüüdneri mõisa park (muinsuskaitse all).
2. Valgjärve mõisa metsapark ja Valgjärv (looduskaitse all), kus edaspidi kaitset väärivateks objektideks on tammed. Valgjärve metsapark on kujunenud endise Valgjärve mõisa ümber. Koostatud on projekt metsapargi territooriumi korrastamiseks ja paremaks kasutamiseks puhkamise ja virgestuse otstarbel.
3. Pikajärve mõisa park (muinsuskaitse all), mis on rajatud 18. sajandi keskpaigas Pikajärve mõisa ümber.
4. Kalevipoja lootsik – Sirvaste külas otseti maas asuv lootsikukujuline kivi.
5. Kübarsepa kuusik – Valgjärve mõisa pargi lääneosas Hauka talu maal peal sooheinamaal kasvav kuusik.
6. Kohtukivi – trepikujuline kivi Valgjärve pargis
7. Peksukivi – orjaaegne kivi Pikajärve mõisa ees.
8. Magnoolia puu Krüüdneri külas.
9. Krüüdneri läikiva kurdsirbiku püsielupaik – kaitsealuse samblaliigi läikiva kurdsirbiku Krüüdneri püsielupaik.
10. Krüüdneri põlispuud.

Ajaloo-, arhitektuuri- ja arheoloogiamälestiste täpne loetelu on toodud lisas nr 1. Valgjärve vallas asuvate Natura 2000 alade kirjeldused on toodud lisas nr 2.

3.5.4 Teed ja tänavad

Valgjärve valla teedevõrgu kogupikkuseks on ca 150 km. Mustkatttega teid on 36 km, millest põhiosa moodustab Tallinn-Tartu-Luhamaa maantee. Vallateede nimekirjas on teid ca 33 km ulatuses, avaliku kasutamise erateid on ca. 36 km. Talveperioodil lisandub ca 80 km teid lumetõrje teostamiseks Valgjärve valla elanikeregistris olevate inimeste elukohani. Erateede omanikud, kes soovivad valla poolt pakutatavat lumetõrjet, peavad tagama, et lumesahk saaks lund lükata. Segavad faktorid on teeäärne võsa, amortiseerunud ja ebatasane teekate.

Tabel 4 Avalikuks kasutamiseks määratud erateed Valgjärve vallas

Tee nr	Tee nimetus	Tee pikkus (km)
8560018	Pikareinu 1 tee	2,020
8560019	Pikareinu 2 tee	1,661
8560020	Vanamäe tee	1,257
8560021	Looga tee	1,344
8560022	Lennardi tee	1,767
8560023	Kiltre tee	0,974
8560024	Kuke tee	1,411
8560025	Kula tee	1,234
8560026	Tigase tee	2,320
8560027	Uibo tee	0,839
8560028	Mugra tee	1,007
8560029	Reinukese tee	2,061
8560030	Ärmiko tee	2,588
8560031	Puntuse tee	1,921
8560032	Zeigo tee	1,326
8560033	Kalpuse	2,330

Valgjärve valla arengukava 2014 - 2023

8560034	Kivi tee	1,074
8560035	Voika tee	0,695
8560036	Prantsu tee	1,962
8560037	Lepiku tee	1,231
8560038	Kure tee	0,595
8560039	Kasemäe tee	0,521
8560040	Valgjärve küla tee	0,240
8560041	Nässi tee	1,475
8560042	Kooli tee	0,851
8560043	Metsanurga tee	0,511
	kokku	36,135

Tabel 5 Riigimaanteed Valgjärve vallas

Tee nr	Tee nimetus	Tee pikkus (km)	Sanitaarkaitsevöönd tee servast (m)
2	Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa	18,943	200
89	Põlva-Saverna	1,208	60
18127	Saverna-Krootuse	2,2	60
18129	Karste-Mügra	2,525	60
18130	Sirvaste-Kitse	8,206	60
18131	Karste-Kitse	2,509	60
18133	Pusu tee	3,361	60
18134	Sulaoja-Krüüdneri	3,052	60
18136	Maaritsa-Prangli	2,4	60
18143	Vissi-Vooreküla	3,7	60
18147	Saverna-Pilkuse	11,03	60
18148	Maaritsa-Otepää	9,581	60
18168	Saverna-Jõksi	7,2	60
18171	Valgjärve-Aiaste	2,157	60
18172	Valgjärve-Tamme	2,522	60
18174	Saverna-Tillundi	7,5	60
18176	Piigaste-Sulaoja	0,382	60
18177	Valgjärve-Krüüdneri	5,45	60
22185	Pangodi-Vissi	2,494	60
	kokku	96,42	

Tabel 6 Valla teed Valgjärve vallas

Tee nr	Tee nimetus	Tee pikkus (km)
8560001	Valgjärve-Soona-Aiaste-Oru	5,312
8560002	Valgjärve-Puugi	2,672
8560003	Töökoda-Rätti	1,256
8560004	Valgjärve-Pumbajaama	0,207
8560005	Valgjärve-Ringtee	1,145
8560006	Sirts-Hobuala	5,676
8560007	Sirts-Hobuala (ümbersõit)	0,205
8560008	Immasoo tee	0,914

Valgjärve valla arengukava 2014 - 2023

8560009	Mügra 1 tee	0,981
85600010	Vassila-Kuksina-Soe	2,338
85600011	Pusu-Kuksina	2,880
85600012	Saverna-Kooli tee	0,799
85600013	Krüüdneri-Lutike	2,335
85600014	Maaritsa-Topsi-Vahtra	2,043
85600015	Vissi-Topsi	3,130
85600016	Pikajärve küla tee	0,430
85600017	Karjääri tee	0,920
	kokku	33,243

Kevadeti on halvas olukorras enamuse erateid. Valda läbivad kohalikud riigiteed on võrreldes paari aasta taguse olukorraga paremini korras. Teeäärne võsa on eemaldatud, äärtesse on kaevatud nõvad ja katet on uuendatud. Valla eelarvest on suudetud viimastel aastatel finantseerida vallateede suvist ja talvist elementaarset hooldust (hõõveldamine, teeäärte niitmine ja aukude parandamine). Probleemiks on see, et kuna valla teid on kilometraazilt vähe, siis ka riigilt saadav rahasumma on väike. Teid remontida on väga kallis ja kilomeetrite järgi arvestatud rahasummast ei jätku pikemate teelõikude remondiks.

Riigiteedest on 2007. a kõva katte alla viidud maantee nr. 18147 (Saverna ja Pilkuse). Nimetatud teelõik läbib kahte elujulist küla - Valgjärvet ja Pikajärvet. Jalakäijate ja jalgratturite ohutuse tagamiseks valmisid Saverna ja Maaritsa külates koostöös Maanteeametiga Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee äärde kergliiklusteed. 2014. aastal valmis 1,3 km pikkune kergliiklustee ka Valgjärve keskasulas.

Põhimaantee ohutuks ületamiseks Savernas on vajalik rajada kergliiklustunnel. Piirkonna atraktiivsuse ja elukeskkonna parandamiseks oleks vajalik laiendada kergteede võrgustikku: Eesmärk on tulevikus Saverna kergtee ühendada suusarajaga, ühenduste loomine Kõlleste, Kanepi ja Otepää asulatega ning kolme valla keskust ühendava kergliiklustee marsruudil Valgjärve – Kanepi – Puskaru - Ihamaru – Krootuse – Valgjärve ehitus.

3.5.5 Ühisveevärk ja kanalisatsioon

Olemasoleva ühisveevärgi -ja kanalisatsioonisüsteemi osas on toimunud olemasolevate võrkude, pumplate ja puhastite hädavajalikud rekonstrueerimised.

Vallas tegutseb üks veettevõte, 100% valla osalusega OÜ Saverna Teenus, kellele kuulub kogu Saverna, Valgjärve ja Maaritsa keskasulate ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteem. Ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniga on valla elanikest osaliselt või terviklikult liidetud ligikaudu 700 inimest, mis on ligikaudu 44% valla elanikkonnast.

Täpsema ülevaate ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni kohta annab Valgjärve valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2014-2026.

3.5.6 Jäätmemajandus

Alates 01. septembrist 2008 rakendus Valgjärve vallas korraldatud olmejäätmevedu. Valla eelarvest tasutakse Valgjärve Vallavalitsuse ja selle hallatavate asutuste

jäätmete vedu. Erasisikud peavad oma olmejäätmetest vabanemise eest ise tasuma. 2010. aasta suvel valmis kuus jäätme punkti: Savernas, Maaritsas, Valgjärvel, Pikajärvel, Aiastes ja Sirvastes, kus on paigaldatud spetsiaalsed konteinerid klaasi, papi, plastiku ja teiste pakendijäätmete kogumiseks. Valgjärve valla jäätmejaam asub Savernas ja sinna saavad valla elanikud tasuta ära tuua vanapaberit ja pappi, pakendijäätmeid, klaasi, vanu rehve, elektri- ja elektroonikajäätmeid ning ohtlike jäätmeid. Mööbli, ehitusjäätmete ning asbesti sisaldavate jäätmete eest tuleb jäätmete üleandmisel tasuda. Lisaks korraldab vallavalitsus kord aastas valla elanikelt ohtlike jäätmete kogumise ringi valla territooriumil. Vallavalitsus planeerib tulevikus ka eterniidi kogumise kampaaniaid. Jäätmemajanduse arengusuunad on kirjeldatud 5 valla ühises jäätmekavas.

3.5.7 Side

Valgjärve vallas on üks postkontor, mis asub Savernas, külakeskuse hoones. Postkontori olemasolu ja selle asukoht tagab postiteenuste rahuldava kättesaadavuse kogu valla elanikele. Telefoniside valla territooriumil põhineb nii analoogidel kui ka digitaalsidel, mis seab teatud piirangud edasisele arengule selles valdkonnas. Vallavalitsuses ja valla hallatavates asutustes on digitaaltelefonivõrk, samuti mõnedel valla territooriumil asuvatel ettevõtetel. Mobiilside osas on valla territoorium kaetud kõigi Eestis mobiilsidet pakkuvate operaatorite levialaga.

Interneti püsiühenduse võimalus on olemas kõigil soovijail, kes asuvad levipiirkonnas, ning seda võimalust on üha sagedamini ka kasutama hakatud. On mitu erinevat operaatorit, kes sellist teenust pakuvad. Avalik internetipunkt ehk AIP asub Valgjärve rahvaraamatukogus, teistes raamatukogudes on interneti kasutamiseks üles seatud lugejaarvuti. Vajadus on kiire püsiühenduse järgi hajasustusega piirkondades nii ettevõtete kui ka elanikkonna seas. Võimaluse korral osaletakse lairiba võrgu arendusprojektides.

3.5.8 Soojamajandus

Vallas tegeleb soojatootmisega 100% valla osalusega osühing Saverna Teenus. Hakkepuidul töötav keskkütte katlamaja asub Saverna keskasulas. Kaugküttevõrguga on ühenduses kõik Savernas asuvad valla hallatavad asutused ja kortermajad. Ülejäänud valla territooriumil on käesolevaks ajaks üle mindud lokaalküttele. Kuna kortermajad on vanad ja amortiseerunud, siis on ka nende soojapidavus väike ning tihti majasisesed küttesüsteemid tasakaalustamata. Sellest tulenevalt on temperatuur erinevates korterites ebahütlane ja tundub, et katlamaja ei küta piisavalt. Tegelikult tuleb katlamajast kõikidesse majadesse, nende soojasõlmedesse, ühesugune temperatuur. Kortermajade soojasõlmedest, soojamõõtjatest edasi peavad majaiühitud ise tagama sooja võrdse jaotuse kõikidesse korteritesse, tasakaalustades oma majasisesed küttesüsteemi. Korteriühitud maksavad OÜ-le Saverna Teenus nende maja keldris oleva mõõtja järgi kulutatud sooja MWH eest.

3.6 Ettevõtlus, maamajandus ja turism

Valgjärve valla territooriumil on registreeritud äriregistri andmetel 55 OÜ –d, 84 FIE –d, 24 MTÜ –d. Tegevuspiirkonniti on kõige rohkem ettevõtjaid eelkõige Saverna piirkonnas, kus tegutseb tervelt 42% kogu valla ettevõtjatest. 16% tegutseb Valgjärve piirkonnas, 12% Maaritsa piirkonnas ning 30% teiste valla külade territooriumitel. Tegevusalade osas on kõige arvukamalt esindatud põllumajanduse ning teenindusega

tegelevad ettevõtjad, keda on vastavalt 33% ja 35% valla ettevõtjatest. Küllaltki suure osa moodustavad ka puidu töötlemise (19%) ja kaubandusega (9%) tegelevad ettevõtjad.

Kahtlemata on Valgjärve vald looduskeskkonna poolest üks Lõuna-Eesti kaunemaid paiku, millele on iseloomulikud kupliline maastik ning mitmed kaunid järved. Turistidele ja kohalikele elanikele on mõnusateks suplemis- ja ajaveetmiskohtadeks Pikajärve ja Valgjärve järved. Viimasest on tänu Valgjärve pargi korrastusprojektidele kujunemas tõeline turismimagnet. Järve kaldale kavandatav puhkeala telkimisvõimaluste ja piknikuplatsidega on lähitulevikus suurepärase koht puhkamiseks. Samuti kavandatakse Valgjärvele rajada vaatetorn, mille võimalik asukoht on Saverna-Pilkuse tee ääres asuv endine puurkaevu maaala.

Maaililise Pikajärve kaldal korrastatud mõisahoone koos pargiga on valla kunemaid tegutsevaid turismiobjekte, mis ei jää alla kuulsamatele mõisakompleksidele nii sisustuse, ajaloolise väärtuse kui ka pakutavate teenuste osas. Pakutakse kvaliteetset peo- ja majutusteenust. Rajatud on korralik ja puhas ujumisrand, paadi, kanuu ja vesirattasõidu võimalus. Järve kaldal on esinemisplats artistidele ning vaatajatele on rajatud kaldapealsele mõnus järvevaatega istumisala. Cantervilla lossi kõrvalhoonetes ja välialadel asub Lõuna-Eesti suurim kogupere mängumaa.

Saverna külas asub Mart Mitti elukoht Kiltre talu. Mart Mitt oli rahvusliku liikumise tegelane, Tartu Eesti Põllumeeste Seltsi asutaja ning aastatel 1874-1883 seltsi president. Ta oli Carl Robert Jakobsoni kaasaegne, tema sõber ja tema ideede elluviija. 1868. aastal ostis Mart Mitt Kiltre talu. Erinevatel ajastutel on talu nii renoveeritud kui ka lõhutud. Praegusel ajal on Kiltre talukompleksist järel vaid varemed ja see on eraomandis. Vald peab oluliseks Kiltre talukompleksi taastamist koostöös omanikuga. Talukompleksi võiks rajada õppe-ja koolituskeskuse, kus õpetatakse käepärastest ja taaskasutamiskõlblikest materjalidest valmistama eluks tarvilikku ning kohalike ehitusmaterjalide, loodusressursside käitlemist ja kasutamist hoonete ja rajatiste valmistamisel.

Vallas on üks tunnustatud majutusasutus: Relvo Sport Motell, mis lisaks majutusele pakub ka vaba aja sisustamise teenuseid.

Toitlustamist pakuvad veel Valgjärvel kohvik „Atsi juures“. Lisaks tegutseb vallas Pikajärve mõis, mille kaubamärkideks on Cantervilla Loss, mis pakub ajaloolise miljööga majutust ja toitlustust ning Cantervilla mängumaa.

Valla peamised turismiobjektid on:

1. Krüüdneri park
2. Valgjärve park, järv, tammed, telemast, kuppelmaastik
3. Pikajärve mõisa hoone, järv, Cantervilla mängumaa
4. Maaritsa õigeusu kirik

3.7 Haldus ja avalikud teenused

3.7.1 Vallavolikogu

Volikogu on Valgjärve valla kõrgeimaks kohalikuks võimuorganiks. Volikogu on üheksaliikmeline ja selle tööd juhib volikogu esimees. Volikogu istungid toimuvad

üldjuhul kord kuus. Volikogu juurde on moodustatud neli alalist komisjoni: sotsiaal- ja tervishoiu-, kultuuri- ja spordi-, hariduse-, ning revisjonikomisjon.

3.7.2 Vallavalitsus

Vallavalitsus on kohaliku omavalitsuse täidesaatvaks organiks. Valgjärve Vallavalitsus on kuueliikmeline ja selle tööd juhib vallavanem. Vallavalitsuse istungid toimuvad üldjuhul kaks korda kuus teisipäeviti. Valgjärve Vallavalitsuses töötab täistööajaga seitse ametnikku: vallavanem, vallasekretär, pearaamatupidaja, vanemraamatupidaja, maanõunik, sotsiaalnõunik ja arendusnõunik. Kolm ametnikku – majandusnõunik, raamatupidaja-kassapidaja ja spetsialist töötavad hetkel osalise tööajaga. Enamus vallavalitsuse ametnikest omavad pikaajalist avaliku teenistuse staaži.

Valgjärve Vallavalitsuse hallata on seitse asutust: Saverna Põhikool, Saverna Lasteaed, Saverna Rahvaraamatukogu, Valgjärve Rahvaraamatukogu, Maaritsa Rahvaraamatukogu, Saverna Hooldekodu, Maaritsa Kultuurimaja ja Valgjärve Valla Avatud Noortekeskus.

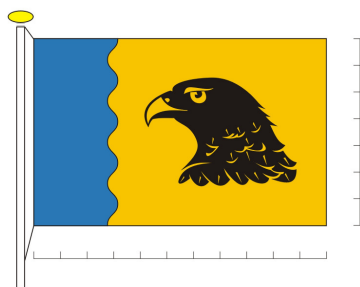
Vallavalitsuse toimetamisel ilmub üks kord kvartalis Valgjärve valla ajaleht „Oma vald“. Lisaks ajalehele kasutatakse elanikele informatsiooni edastamiseks valla kodulehekülge, aadressil www.valgjarve.ee. Valla üldine elektronpostiaadress on vald@valgjarve.ee.

3.7.3 Valla lipp ja vapp

Valla lipu ja vapi keskseks kujundiks on kotkapea, mis meenutab, et valla territoorium on konnakotkale sobiv elupaik.

Valla vapikilbi taustvärv on kollane, mis sümboliseerib kuldseid viljapõldusid, valla elanike töökuse tulemusel saavutatavat jõukust ning materiaalseid ja vaimseid hüvesid.

Vapi sinine lainelõikeline piit on vete (Valgjärve ja teiste vallas asuvate veekogude) võrdkuju, aga samuti ka taevaavaruse ning optimistlike tulevikupüüdluste sümbol. Laineline joon iseloomustab ka vallale iseloomulikku kuppelmaastikku.

3.7.4 Kolmanda sektori osakaal

27. jaanuaril 2004. loodi MTÜ Koduküla Valgjärve, juunis 2004 MTÜ Maaritsa ja Savernas MTÜ Saverna Kes Kus.

2008. a suvel valiti külavanem Kooli külas. 2009 juunis loodi MTÜ Kooli Küla Selts.

MTÜ Pikajärve Laager tegeleb eelkõige suviste lastelaagrite korraldamisega.

Valla kui terviku ühtsuse huvides on ülimalt tähtis, et kõik kolm piirkonda – Saverna, Valgjärve ja Maaritsa – teeksid omavahel tihedalt koostööd ja üha rohkem nende piirkondade inimesi võtaksid osa külaaktiivide tööst ja korraldatud üritustest.

Valla teritooriumil tegutsevad tuntumad MTÜ -d:

MTÜ Maaritsa

MTÜ Kooli Küla Selts

MTÜ Koduküla Valgjärve

MTÜ Saverna Kes Kus

MTÜ Pikajärve Laager

MTÜ Pikajärve küla arendamise selts

MTÜ Kotkaklubi

3.7.5 Koostöö, sõprussidemed, välissuhtlus

Valgjärve vald osaleb MTÜ Põlvamaa Omavalitsuste Liidu ja MTÜ Eesti Maaomavalitsuste Liidu tegevuses. Valgjärve vallal on sõlmitud koostööleping Strugo Krasnenski rajooniga Pihkva oblastis Venemaal. Eesmärgiks on piiriülene koostöö kultuuri ja spordi vallas. Suhtleme ka Ukraina Kulikovka rajooni omavalitsustega.

MTÜ-1 Saverna KesKus on sõprussuhted Leeduga, Ukmerge piirkonnas. Sealne Lyduokiai perekapell ja külaliidrid on käinud kahel korral Savernas ning MTÜ Saverna KesKus esindajad Ukmerges ja ümbruskonna külates. Plaanis on leida sõprusvaldu euroopa riikidest. Tihedamad sidemed on lähinaabervaldade Kõlleste, Kanepi, Laheda ja Vastse-Kuustega.

4. SWOT – analüüs

<u>TUGEVUSED:</u>	<u>NÕRKUSED:</u>
<ul style="list-style-type: none">▪ Soodne asend: Tartu, Põlva, Võru, Otepää, Venemaa ja Läti lähedus▪ Looduslikud ressursid: kaunis loodus, järved, pargid▪ Väga hea transpordiühendus suuremate linnadega▪ Valda läbib riikliku ning rahvusvahelise tähtsusega Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa maantee▪ Väljakujunenud teedevõrgustik▪ Vajalike infrastruktuuride olemasolu▪ Atraktiivne elukoht▪ Huvipakkuvad turismiobjektid ning hulgaliselt kaitstavaid objekte ja mälestisi▪ Kultuuripärandi olemasolu▪ Avalike teenuste kättesaadavus▪ Arenenud põllumajandus▪ Ettevõtlike ja aktiivsete inimeste olemasolu▪ Elujõuliste MTÜ –de olemasolu▪ Avatud Noortekeskuse olemasolu	<ul style="list-style-type: none">▪ Elamufond on amortiseerunud▪ Infrastruktuurid ei vasta kohati kaasaegsetele nõudmistele▪ Ebapiisav transpordiühendus maakonnakeskuse Põlvaga ning Otepääga▪ Vahendite vähesus külaelanike kooskäimiskohtade arendamiseks▪ Elanike passiivsus ja ükskõikus, madal eetika▪ Vallaelanike vähene ühtsustunne▪ Tugeva vallakeskuse puudumine▪ Üha suurenev tööjõupuudus▪ Ettevõtjate ja alternatiivse ettevõtluse vähesus▪ Kruusateede kehv olukord▪ Valla madal investeerimisvõime▪ Kasutuseta hoonete olemasolu▪ Kasutuskõlbliku kirikuhoone puudumine

VÕIMALUSED: <ul style="list-style-type: none">▪ EL struktuurifondide kasutamine▪ Koostöö väljaspool valda asuvate organisatsioonidega ja teiste omavalitsustega▪ Piiriülene koostöö▪ Täiend- ja ümberõpe töötutele▪ Elatustaseme kasv▪ Lõuna-Eestit külastavate turistide arvu kasv▪ Ettevõtluse mitmekesistumine▪ Rahvaarvu suurenemine▪ Soodne asukoht (Tartu, Otepää lähedus)	OHUD: <ul style="list-style-type: none">▪ Ranged nõuded ettevõtjatele▪ Alkohoolismi ja narkomaania levimine▪ Riiklike poliitikate ebastabiilsus, omavalitsuste kohustuste kasv ilma riigipoolsete finantseeringuteta▪ Riigi hariduspoliitika▪ Ebaselge haldusreform▪ Kuritegevuse kasv▪ Laste arvu vähenemine▪ Suuremahuline kruusa- ja liivatagavara väljakaevamine
---	--

5. Visioon – Valgjärve vald aastal 2023

Valgjärve vald on soositud elamise koht, kus on puhas ja turvaline elukeskkond ning kaasajastatud infrastruktuurid.

Ettevõtluskliima ja elukeskkonna paranemise tulemusena on suurenenud sisseränne valda ning pidurdunud väljaränne.

Valgjärve vallas on arenenud mitmekülgne ettevõtlus, mis võimaldab saada tööd suurel osal tööjõulisest elanikkonnast.

Valgjärve vald on populaarne turismisihtkoht oma kauni looduse ja huvipakkuvate turismiobjektide tõttu.

Valgjärve vallas on tervislik elukeskkond ja arenenud terviseedenduslik tegevus, kindlustunnet ning turvalisust lisab sotsiaalteenuste kättesaadavus ja nende kvaliteet.

Valgjärve vallas on vajadusi ja majanduslikke võimalusi arvestav kool. Piirkonna ühtse hariduskeskkonna väljaarendamisel on võimalik saada konkurentsivõimelist alus- ja põhiharidust.

Valgjärve vallas on toimiv ja erinevate sihtgruppide vajadusi arvestav kultuuriruum, kus toimuvad sageli mitmesugused kultuuriüritused ja spordivõistlused. Valla territooriumil on spordikompleks, mitu kaasaegset spordiväljakut ning suuremates asulates on võimalik kasutada jõusaali.

Valgjärve vallas on aktiivsed ja õpihimulised inimesed, kes suudavad täiend- ja ümberõppe võimalusi kasutades tööturul konkurentsivõimelised olla.

Noored on hakanud aktiivselt osa võtma ühiskonnaelust ja noortekeskuse tegevustest.

Vallavolikogu ja –valitsuse koostöö toimib ning otsustusprotsessidesse on kaasatud vastavate huvigruppide ja külade/piirkondade esindajaid.

Vallal on valda tutvustavad reklaammaterjalid ning vald on tuntud ja tunnustatud osa Põlva maakonnast.

6. Valla arengu strateegilised eesmärgid

- Puhta ja turvalise loodus- ja elukeskkonna säilitamine ning arendamine. Selle saavutamiseks säästva arengu propageerimine ning keskkonnaprojektides osalemine.
- Ettevõtluse arengu toetamiseks majanduskliima parandamine, väikeettevõtluse toetamine ning tehnilise infrastruktuuri arendamine.
- Turismi konkurentsivõime suurendamine läbi olemasolevate võimaluste parema rakendamise ja uute lahenduste kasutuselevõtmise, valla kui turismisihtkoha maine kujundamine ning selle teadvustamine väljaspool valda.
- Valla haridussüsteemi arendamine, hariduse kvaliteedi, konkurentsivõime ja infrastruktuuri parandamine ning kaasajastamine.
- Kultuuriruumi arendamine läbi elanike aktiveerimise, piiriülese koostöö ja sportimisvõimaluste kaasajastamise ning mitmekesistamise.
- Sotsiaalhoolekandesüsteemi kaasajastamine ning elanike tervishoiualase teadlikkuse suurendamine
- Tööhõive suurendamine läbi elukestva õppe propageerimise ja toetamise ning ettevõtluse arendamise.
- Kodanikualgatuse toetamine ja edendamine ning kogukondade kaasamine valla elu arendamisse.
- Valla haldusaparaadi kaasajastamine ning valla maine parandamine, sõprusomavalitsuste leidmine ning väliskoostöö arendamine.

7. Valdkondade arengueeldused, probleemid ja eesmärgid

7.1 Haridus ja noorsootöö

7.1.1 Haridus

Arengueeldused:

- Vallas on olemas kaks haridusasutust: Saverna Põhikool ja Saverna Lasteaed
- Kvalifitseeritud personali olemasolu
- Olemas on haritud ja ettevalmistatud kaader, kes suudab piirkonnas suunata ning juhtida haridus- ja noorsootööd
- Kool tegutseb kooliks ehitatud hoones ja juurdeehituses, koolil on spordisaal ja -väljak ja suur maaala.
- Lasteaed tegutseb vallamajaga ühes hoones eraldi tiivas, lasteaial on mänguväljak ja aiaga piiratud territoorium

Probleemid:

- Koolihoonete amortiseerumine ning tervisekaitseõuetele mittevastavus
- Kooli inventari, õppevahendite ja IKT vananemine
- Pedagoogilise personali vananemine
- Noorte pedagoogide vähesus
- Välisväljaku amortiseerumine Savernas
- Õpilaste arvu vähenemine
- Huvihariduse võimaluste vähesus
- Lasteaia hoone amortiseerumine (siseruumide põrandad ja laed vajavad renoveerimist)
- Ruumide vähesus ei võimalda kõikide soovijate vastuvõttu lasteaeda.

EESMÄRK: Valgjärve vallas on kättesaadav kvaliteetne alusharidus, õpilastel on võimalik omandada konkurentsivõimeline alus- ja põhiharidus. Tagatud on lapsesõbralik, kaasaegne ja turvaline õpikeskkond koos kaasaegsete IKT ja õppevahenitega

7.1.2 Noorsootöö

Arengueeldused:

- Huvigruppide olemasolu
- Kvalifitseeritud kaader, kes suudab juhtida noorsootööd
- Suvised laagrid, ühised üritused
- Töötamisvõimalused ettevõtjate juures
- Avatud noortekeskuse ja noorteorganisatsioonide olemasolu
- Kinnistu olemasolu noortele mõeldud väliobjektide, atraktsioonide loomiseks

Probleemid:

- Vabatahtlike noortejuhtide puudus
- Noorte ennasthävivate harjumused ja mitteharivad huvid
- Noorte vähenenud huvi kohaliku elu arendamiseks
- Huvipakkuva ja sobiva töö vähesus piirkonnas

EESMÄRK: Valgjärve vallas on palju aktiivseid noori, kes soovivad osaleda valla elu edendamisel. Noortekeskuses tegutsevad erinevate valdkondade huvirühmad. Toimub huvitavaid noorteüritusi.

7.2 Kultuur ja sport

7.2.1 Kultuur

Arengueeldused:

- Maaritsa Kultuurimaja olemasolu
- Saverna külakeskuse ja külaplatsi olemasolu
- Külaplatside olemasolu Valgjärvel, Maaritsas
- Vallas on kolm raamatukogu: Saverna Rahvaraamatukogu, Valgjärve Rahvaraamatukogu ja Maaritsa Rahvaraamatukogu
- Tegutsevad mitmed huvialaringid, seltsingud ja MTÜ-d
- Kultuuripärandi olemasolu

Probleemid:

- Valgjärve võimlakompleksi amortiseerumine
- Maaritsa Kultuurimaja amortiseerumine
- Vahendite vähesus külaelanike kooskäimise kohtade täiustamiseks
- Vallast pärinevate kultuuritegelaste elutöö ja tegevuse vähenenud tunnustamine

EESMÄRK: Valgjärve vallas on aktiivne kultuurielu, mille korraldamisest võtavad osa seltsingud ja mittetulundusühingud ning eraisikud

7.2.2 Sport

Arengueeldused:

- Spordiväljaku olemasolu Saverna Põhikooli juures
- Saverna Põhikooli ja Valgjärve koolihoone saalide olemasolu
- Maaritsa Kultuurimaja saali kasutamine sportimiseks

- Suusa- ja terviseradade olemasolu Savernas ja Valgjärvel
- Orienteerumispüsiraja olemasolu Savernas
- Suusatamistraditsioonid
- Spordivõistluste korraldamise traditsioonid
- Spordihuviliste olemasolu
- Spordiklubide ja rajatiste olemasolu (huvisport, autosport)

Probleemid:

- Suure hulga elanikkonna madal sportimise aktiivsus
- Spordisaalide amortiseerumine
- Spordiväljakute amortiseerumine
- Jõusaalide sisustuse vananemine
- Rahvaspordi ja huvispordiga seotud eestvedajate vähesus

EESMÄRK: Valgjärve vallas on aktiivne sporditegevus

7.3 Sotsiaalhoolekanne, tervishoid ja tervise edendus

7.3.1 Sotsiaalhoolekanne

Arengueeldused:

- Saverna Hooldekodu olemasolu
- Toimiv valla sotsiaaltoetuste süsteem

Probleemid:

- Saverna Hooldekodu ruumipuudus ja renoveerimisvajadus
- Rehabilitatsioonisüsteemi ja ennetustöö puudumine
- Töötute huvi puudumine täiend- ja ümberõppe vastu
- Pikaajaliste töötute vähene huvi tööturule naasmiseks

EESMÄRK: Valgjärve vallas on hästi toimiv ning inimestega maksimaalselt arvestav sotsiaalhoolekandesüsteem

7.3.2 Tervishoid

Arengueeldused:

- Perearstikeskuse olemasolu
- Hambaraviteenuse olemasolu
- Apteegi olemasolu
- Maakondlikud info- ja õppepäevad, terviseedenduslikud üritused

Probleemid:

- Eriarstiabi kaugus
- Koduõendusteenuse puudumine
- Raviteenuste kõrge hind
- Elanikkonna vähene teadlikkus tervislikest eluviisidest

EESMÄRK: Valgjärve valla elanikkond on tervislike eluviisidega ja tagatud on esmaste tervishoiuteenuste kättesaadavus

7.3.3 Turvalisus

Arengueeldused:

- Savernas ja Valgjärvel on olemas vabatahtlikud päästekomandod ja töökorras tuletõrjeautod

Probleemid:

- Valla oma konstaabli puudumine
- Inimeste ükskõiksus
- Kogukonna ühtsuse puudumine
- Naabrivalve ebapiisav toimimine
- Kuritegude suhteliselt suur arv
- Kodanikujulguse vähesus
- Vahendite puudus turvateenuse sisseostmiseks

EESMÄRK: Valgjärve vallas on turvaline elukeskkond

7.4 Elukeskkond

7.4.1 Heakord

Arengueeldused:

- Kaunis loodus, vahelduv maastik
- Väljakujunenud teedevõrgustik
- Teatud inimgruppide huvi heakorra tagamiseks

Probleemid:

- Haljastusprojektide puudumine
- Kasutuseta hoonete lagunemine vähendab elukeskkonna väärtust ja atraktiivsust
- Ammendunud karjäärade tekkimine ja nende korrastamise vajadus

EESMÄRK: Valgjärve vallas on heakorrastatud elukeskkond

7.4.2 Kaitstavad objektid

Arengueeldused:

- Hästi säilinud kaitstavate objektide olemasolu
- Mitmete kaitstavate objektide ainulaadsus
- Teatud inimgruppide huvi kaitstavate objektide säilimise tagamiseks
- Valgjärve pargi haljastusprojekti olemasolu
- Kohalike elanike huvi Valgjärve valla parkide korrastamiseks

Probleemid:

- Kaitstavad objektid on viidastamata
- Kaitstavad objektid on halvasti korrastatud
- Juurdepääs kaitstavatele objektidele on raskendatud
- Valgjärve pargi haljastusprojekt ei vasta täielikult vajadustele
- Valgjärve park ja järverand vajavad pidevat korrastamist
- Maaritsa ja Krüüdneri kirikute lagunemine

EESMÄRK: Valgjärve valla kaitstavad objektid on väärtustatud

7.4.3 Elamumajandus

Arengueeldused:

- Suur nõudlus elamispindade järele
- Valla soodne asend

Probleemid:

- Elamufondi amortiseerumine
- Puuduvad piisavad vahendid elamufondi uuendamiseks ja elamuehituseks
- Korterühistute madal aktiivsus elamute korrastamisel

EESMÄRK: Valgjärve vallas on korrastatud elamumajandus

7.4.4 Tehnilised infrastruktuurid

Arengueeldused:

- Väljakujunenud ning piisavalt tihe teedevõrgustik
- Valda läbivad heas korras ja kõvakattega Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa, Põlva-Saverna, Saverna-Pilkuse maanteed
- Teederegistri olemasolu
- Elektriliitumiste piisavad võimalused
- Olemasolev tänavavalgustuse võrk
- Turvaliste kergliiklusteede olemasolu suuremates keskustes

Probleemid:

- Asulasiseste teede kate on kohati halvas seisukorras
- Tihedama liiklusega kruusakattega teed on kehvast seisust
- Täiendada avalikult kasutatavate erateede võrgustikku
- Kergliiklusteede puudumine suuremate külade vahel
- Madal pingeline kaugemates taludes
- Olemasoleva tänavavalgustuse amortiseerumine
- Liiklejate turvalisuse tõstmiseks ja piirkonna konkurentsivõime tugevdamiseks tuleks välja ehitada kolme valla keskust ühendav kergliiklustee marsruudil Valgjärve – Kanepi – Puskaru - Ihamaru – Krootuse – Valgjärve.

EESMÄRK: Valgjärve valla sisene teedevõrk on korrastatud. Valgjärve valla küldes on kvaliteetne elektriühendus, Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa trassil ja küldes on välja ehitatud tänavavalgustus

7.4.5 Ühisveevärk ja kanalisatsioon

Arengueeldused:

- Ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni struktuuri olemasolu
- Kehtiv ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamise kava 2014-2026
- Külade veevärk on osaliselt rekonstrueeritud

Probleemid:

- Reoveepuhastid on amortiseerunud
- Ühisveevärgi ja –kanalisatsioonisüsteemide amortiseerumine

EESMÄRK: Valgjärve valla ühisveevärk ja –kanalisatsioon on kaasajastatud

7.4.6 Jäätmemajandus

Arengueeldused:

- Vallas on käivitatud korraldatud olmejäätmevedu
- Saverna külas on valla jäätmejaam ja külades jäätmepunktid
- Vald osaleb koos teiste valdadega piirkonna jäätmeprobleemide lahendamisel
- Jäätmekava olemasolu

Probleemid:

- Aeg-ajalt tekib ebaseaduslikke prügi mahapaneku kohti
- Paljude elanike vähene keskkonnateadlikkus ja ükskõiksus

EESMÄRK: Valgjärve vallas on hästi korraldatud jäätmemajandus

7.4.7 Soojamajandus

Arengueeldused:

- Saverna küla kaugküttevõrgu olemasolu
- Kaugküttekatlama olemasolu Savernas

Probleemid:

- Saverna küla kaugküttevõrgu ja soojussõlmede osaline amortiseerumine
- Katlamaja amortiseerumine
- Küttehindade tõus

EESMÄRK: Säilitada Saverna küla tsentraalne kaugküttesüsteem

7.5 Ettevõtlus ja turism

7.5.1 Ettevõtlus

Arengueeldused:

- Loodusressursside olemasolu (metsad, põllud)
- Inimressursi olemasolu
- Valla soodne asend
- Infrastruktuuri olemasolu
- Mitmete kasutuseta hoonete olemasolu
- Head transpordiühendused suuremate linnade ja välisriikidega
- Ettevõtjate teadlikkuse kasv projektide rahastamisvõimaluste kohta

Probleemid:

- Suuremaid külasid omavahel ühendavate kergliiklusteede puudumine
- Ettevõtluse ühekülgsus, mitmekesisuse puudumine
- Tööjõu madal kvalifikatsioon
- Madalad töötasud, madal ostujõud
- Noorte inimeste äravool
- Väike -ettevõtjate vähene teadlikkus projektide rahastamisvõimaluste kohta ning projektide kirjutamise vähene kogemus

EESMÄRK: Valgjärve vallas on arenenud ettevõtluskeskkond

7.5.2 Turism

Arengueeldused:

- Kaunis loodus, vahelduv maastik
- Kaitsealad ja –objektid, turismiobjektid
- Head puhkamisvõimalused Valgjärve vallas
- Parkide ja järvede olemasolu
- Majutusasutuste ja turismiteenuseid pakkuvate ettevõtete olemasolu
- Talvepealinna Otepää lähedus
- Suusa- ja terviseradade olemasolu

Probleemid:

- Piirkonna turismiobjekte ja külastatavaid kohti ühendava kergliiklustee puudumine
- Viidastuse puudumine
- Turismiobjektide vähene korrastatus
- Turismiinfo halb kättesaadavus, info- ja reklaamtahvlite puudumine
- Vallale iseloomuliku väljapoole suunatud ürituse puudumine
- Ammendunud karjääride korrastamise vajadus ja avalike supluskohtade vähesus

EESMÄRK: Valgjärve vald on atraktiivne ja konkurentsivõimeline turismipiirkond

7.6 Haldus ja avalikud teenused

7.6.1 Vallavalitsus ja volikogu

Arengueeldused:

- Ametnikkonna ja spetsialistide olemasolu
- Vallalehe väljaandmine, veebilehe olemasolu
- Vallavalitsuse ja –volikogu õigusaktide kättesaadavus valla raamatukogudes, valla kantseleis ja veebilehel

Probleemid:

- Teatud erialaspetsialistide puudumine
- Ametnikkonna vananemine
- Puudub valda tutvustav infomaterjal
- Koostöö ja sõprussidemete vähesus

EESMÄRK: Vallavalitsuse ja volikogu koostöö tagab stabiilse ning usaldusväärse juhtimise. Valgjärve vald on tuntud ja tunnustatud osa Põlva maakonnast

7.6.2 Kolmas sektor

Arengueeldused:

- Tegutsevad külaaktiivid, MTÜ-d ja seltsingud
- Kehtivad Valgjärve valla külade arengukavad
- Korterühistute olemasolu
- Huvigruppide olemasolu

Probleemid:

- Paljude külade elanike passiivsus
- Kolmanda sektori vähene kaasamine arendustegevusse
- Kogukondade vähene ühtsus
- **EESMÄRK:** Kolmas sektor on kaasatud valla arendustegevusse

8. Tegevuskava aastatel 2014-2018

E – Eesmärk

Ü – Ülesanne

T - Tegevus

Tegevus	Täitmise aeg	Eeldatav maksumus	Koordineerija	Finantseerimisallikad
---------	--------------	-------------------	---------------	-----------------------

8.1 Haridus ja noorsootöö

E	Valgjärve vallas on õpilastel võimalik omandada konkurentsivõimeline alus- ja põhiharidus. Tagatud on lapsesõbralik ja turvaline õpikeskkond			
Ü	<i>1. Luua tingimused konkurentsivõimelise alus- ja põhihariduse omandamiseks</i>			
T	1.1 Tegevused vastavalt lasteaia, kooli ja valdkondlikele arengukavadele	2014-2018	kooli direktor, lasteaia direktor, Vallavalitsus	Eelarve, fondid
T	1.2 Kooli IKT taristu kaasajastamine	2014-2018	kooli direktor, vallavanem, arendusnõunik	Eelarve, fondid
Ü	<i>2. Tagada lapsesõbralik ja turvaline õpikeskkond</i>			
T	2.1 Saverna Põhikooli võimlahoone üldine renoveerimine ja ühendamine põhihoonega (tunnelkoridor) Võimlasse seadmete soetamine .	2014-2018	kooli direktor, vallavanem, arendusnõunik majandusnõunik	Eelarve, fondid
T	2.2 Saverna kooli kõrvalhoone klassiruumide renoveerimine, muusikaklassi valgustuse asendamine nõuetekohase valgustusega	2014-2018	kooli direktor, vallavanem, arendusnõunik, majandusnõunik	Eelarve, fondid
T	2.3 Saverna Põhikooli peahoone renoveerimine, klassiruumide remontimine, abiruumide remontimine. Küttesüsteemi väljavahetamine, tualettruumide väljaehitamine teisele korrusele ja vee sissepanemine klassidesse, elektrisüsteemi renoveerimine, välistrepi rekonstrueerimine, tulekindlate uste paigaldamine	2014-2018	kooli direktor, vallavanem, arendusnõunik majandusnõunik	Eelarve, fondid
T	2.4 Saverna kooli tööõpetusklasside sisustamise jätkamine uute nõuetekohaste tööpinkide, töö- ja IKT vahenditega.	2014-2018	kooli direktor, vallavanem, arendusnõunik	Eelarve, fondid

T	2.5 Saverna kooli ja lasteaia jätkuv kaasajastamine, töötajate pesemis- ja riietusruumi väljaehitamine kap. remondi käigus.	2014-2018		kooli direktor, vallavanem, arendusnõunik	Eelarve, fondid
T	2.6 Saverna lasteaia täiendavate ruumide leidmine rühma avamiseks vastavalt vajadusele	2014-2018		lasteaia direktor, vallavanem, arendusnõunik	Eelarve, fondid
T	2.7 Lasteaiale juurdeehitus nn moodulmaja	2014-2016		lasteaia direktor, vallavanem, arendusnõunik	Eelarve, fondid
T	2.8 Ekskursioonid, matkad ja õppekäigud sotsiaalsete oskuste kujundamiseks, kodukoha vaatamisväärsustega tutvumine	2014-2016		lasteaia direktor, arendusnõunik	Eelarve, fondid
T	2.9 Saverna Lasteaia keskkonnateadlikkuse arendamine, keskkonnahoidliku suhtumise kujundamine	2014-2016		lasteaia direktor, arendusnõunik	Eelarve, fondid
T	2.10 Lasteaia õuesõppe võimaluste loomine ja mitmekesistamine	2014-2016		lasteaia direktor, arendusnõunik	Eelarve, fondid
T	2.11 Raamatukogude kaasajastamine ja multifunktsionaalseks muutmine	2014-2018		vallavanem, raamatukogude juhatajad, arendusnõunik	Eelarve, fondid
Ü	<i>3. Renoveerida mängu- ja spordiväljakud</i>				
T	3.1 Saverna lasteaia mänguväljaku ning õueala edasiarendamine ja liiklusväljaku ehitus, uue piirdeaia paigaldamine, kodukoha taimedega tutvumise raja rajamine ja märgistamine	2014-2018		lasteaia direktor, vallavanem, arendusnõunik	Eelarve, fondid
T	3.2 Saverna Põhikooli spordiväljaku renoveerimine ning valgustamine ja uute korvpallilaudade ja võrkpallipostide paigaldamine	2014-2018		kooli direktor, vallavanem, arendusnõunik	Eelarve, fondid
T	3.3 Valgjärve spordikompleksi rekonstrueerimine	2014-2018		vallavanem, arendusnõunik, MTÜ-d	Eelarve, fondid

T	3.4 Valgjärve kooli kinnistule või selle osale uue rentniku/omaniku leidmine	2014-2018		Volikogu, vallavanem	Eelarve
Ü	<i>4. Korrastada valla koolivõrk</i>				
T	4.1 Ühe tugeva põhikooli loomine, arengukava väljatöötamine	2014-2018		Volikogu, hariduskomisjon, kooli direktor, vallavalitsus	Eelarve
E	Valgjärve vallas on palju aktiivseid noori, kes soovivad osaleda valla elu edendamisel. Noortekeskuses tegutsevad erinevate valdkondade huvirühmad.				
Ü	<i>1. Toetada ja abistada noori ka peale kooli lõpetamist</i>				
T	1.1 Noorte probleemide kaardistamine	2014-2018		sotsiaalnõunik, kultuuritöötaja, kooli esindajad	Eelarve
T	1.2 Noortele nõu ja toetuse andmine	2014-2018		sotsiaalnõunik, kultuuritöötaja, kooli töötajad	Eelarve
T	1.3 Koostöös ettevõtjatega leida ja vahendada noortele enesearengu ja tööturule sisenemise võimalusi	2014-2018		sotsiaalnõunik, kultuuritöötaja	Eelarve
Ü	<i>2. Toetada noorte omaalgatust ja klubilist tegevust</i>				
T	2.1 Noortekeskuse kaasajastamine, heli ja valgustehnika soetamine ürituste läbiviimiseks, väliatraksioonide arendamine koostöös kooliga	2014-2018		MTÜ-d, kultuuritöötaja, kooli direktor Vallavalitsus	Eelarve, fondid
T	2.2 Noortele suunatud ürituste korraldamine	2014-2018		kultuuritöötaja	Eelarve, fondid
T	2.3 Noorteorganisatsioonide tegevuse toetamine	2014-2018		MTÜ-d, Vallavalitsus	Eelarve

8.2 Kultuur ja sport

E	Valgjärve vallas on aktiivne kultuurielu, mille korraldamisest võtavad osa vallavalitsus, seltsingud ja mittetulundusühingud ning eraisikud				
Ü	<i>1. Hoida korras olemasolevaid ja ehitada uusi kultuurirajatisi</i>				
T	1.1 Maaritsa kultuurimaja soojustuse, katuse- ja kütte- ja elektrisüsteemi renoveerimine	2014-2018		majandusnõunik, arendusnõunik	Eelarve, fondid
T	1.2 Saverna külakeskuse ventilatsioonisüsteemi ehitamine ja agregaadid paigaldamine, duširuumi väljaehitamine	2014-2018		majandusnõunik, arendusnõunik	Eelarve, fondid

T	1.3 Külaplatsi rajamine Savernasse. Maaritsa külaplatsi valgustamine. Olemasolevate külaplatside edasiarendamine	2014-2018		MTÜ-d, vallavalitsus	Eelarve, fondid
T	1.4 Savernasse turuplatsi projekteerimine ja rajamine	2014-2018		majandusnõunik, arendusnõunik MTÜ-d	Eelarve, fondid
Ü	<i>2. Jätkata kultuuritraditsioone ning ühisürituste korraldamist</i>				
T	2.1 Valgjärve valla traditsiooniliste ürituste korraldamine ja uute ürituste organiseerimine	2014-2018		kultuurikomisjon, kultuuritöötaja, MTÜ-d Vallavalitsus	Eelarve, fondid
T	2.2 Kultuuri- ja spordikogemuste vahetamine, ühisürituste korraldamine koostööpartneritega nii Eestiseseselt, kui piiriüleselt	2014-2018		Volikogu, Vallavalitsus	Eelarve, fondid
T	2.3 MTÜ-de toetamine külapäevade korraldamisel Valgjärvel, Maaritsas ja Savernas	2014-2018		MTÜ-d, seltsingud, Vallavalitsus, Volikogu	Eelarve, fondid
Ü	<i>3. Pidada meeles vallast pärit kultuuritegelaste elutööd</i>				
T	3.1 Endistele kultuuritegelastele mälestustahvlite püstitamine, nende elu- ja sünnikohtade korrastamine, tähistamine ning viidastamine ja olemasolevate objektide korrashoid	2014-2018		kultuurikomisjon, vallavalitsus	Eelarve, fondid, riik
E	Valgjärve vallas on aktiivne sporditegevus				
Ü	<i>1. Luua soodsad tingimused sportimiseks</i>				
T	1.1 Valgjärvele palliplatside hooldamine ja vajaduspõhiselt täiendamine	2014-2018		MTÜ-d, Vallavalitsus	Eelarve, fondid
T	1.2 Valgjärve terviseraja täiendamine (valgustus) , Savernas terviseraja täiendamine ja hooldamine	2014-2018		MTÜ-d, Vallavalitsus	Eelarve, fondid
T	1.3 Jõusaalide kaasajastamine	2014-2018		MTÜ-d, Vallavalitsus	Eelarve, fondid
T	1.4 Autospordikompleksi väljaehitamine	2014-2018		MTÜ-d	Fondid
Ü	<i>2. Kaasata elanikkond sporditegevusse</i>				
T	2.1 Spordiürituste korraldamise traditsiooni jätkamine	2014-2018		Vallavalitsus, kultuuritöötaja, MTÜ-d	Eelarve, fondid

T	2.2 Uute spordi- rahvaspordi- huvispordi- ja terviseedenduslike ürituste välja mõtlemine ja korraldamine, ideede otsimine uuteks atraktsioonideks	2014-2018		MTÜ-d, kultuuri- ja spordikomisjon, sotsiaalnõunik	Eelarve, fondid
----------	---	-----------	--	--	-----------------

8.3 Sotsiaalhoolekanne, tervishoid ja tervise edendus

E	Valgjärve vallas on tagatud esmaste tervishoiuteenuste kättesaadavus ning elanikkond on tervislike eluviisidega				
Ü	<i>1. Tagada esmaste tervishoiuteenuste kättesaadavus</i>				
T	1.1 Valla elanikkonnale vajalike raviteenuste toetamine vastavalt võimalustele	2014-2018		Vallavalitsus	Eelarve
Ü	<i>2. Propageerida tervislikke eluviise</i>				
T	2.1 Õppe- ja infopäevade korraldamine ning infomaterjalide levitamine	2014-2018		sotsiaal-ja tervishoiu komisjon	Eelarve
T	2.2 Terviseedenduse programmide osavõtmine koostöös huvitatud asutuste ja organisatsioonidega, terviseedenduslike ürituste korraldamine	2014-2018		sotsiaal-ja tervishoiu komisjon, sotsiaalnõunik	Eelarve, fondid
T	2.3 Maakondliku tervisenõukoguga koostöö tegemine	2014-2018		Sotsiaal-ja tervishoiu komisjon, sotsiaalnõunik	Eelarve
E	Valgjärve vallas on hästi toimiv ning inimestega arvestav sotsiaalhoolekandesüsteem				
Ü	<i>1. Parandada valla sotsiaalhoolekandesüsteemi</i>				
T	1.1 Sotsiaalkorterite vajaduse väljaselgitamine	2014-2018		sotsiaalnõunik	
T	1.2 Sotsiaalmaja siseuste vahetamine, WC-de ehitamine	2014-2018		sotsiaalnõunik, arendusnõunik	Eelarve, fondid
T	1.3 Saverna Hooldekodu renoveerimine, laiendamine ja mitmefunktsionaalseks muutmine	2014-2018		hooldekodu juhataja, sotsiaalnõunik, arendusnõunik	Eelarve, fondid
T	1.4 Saverna Hoolekandekeskuse loomine	2014-2018		hooldekodu juhataja, sotsiaalnõunik, arendusnõunik	Eelarve, fondid

T	1.5 Ennetustöö suurendamine koostöös seotud isikute, asutuste ja organisatsioonidega	2014-2018		sotsiaalnõunik	Eelarve
T	1.6 Tugiisikute leidmine ja koolitamine	2014-2018		sotsiaalnõunik	Eelarve, fondid
T	1.7 Aktiivne osalemine sotsiaalhoolekande alastes programmides ja projektides	2014-2018		sotsiaalnõunik, arendusnõunik	Fondid
Ü	<i>2. Edendada tööhõivet</i>				
T	2.1 Uuringute läbiviimine riskirühmade koolitusvajaduste kindlakstegemiseks	2014-2018		sotsiaalnõunik	Eelarve
T	2.2 Täiskasvanute ümberõppe ja täiendkoolituste propageerimine ja toetamine	2014-2018		Vallavalitsus	Eelarve, fondid
T	2.3 Tööhõive alastes programmides ja projektides osalemine	2014-2018		sotsiaalnõunik	Eelarve
E	Valgjärve vallas on turvaline elukeskkond				
Ü	<i>1. Suurendada elukeskkonna turvalisust</i>				
T	1.1 Naabrivalve propageerimine	2014-2018		Vallavalitsus, konstaabel	Eelarve
T	1.2 Kodanikukaitse ja korrakaitsetöö alane teavitamine	2014-2018		konstaabel	Eelarve, fondid
T	1.3 Päästetehnika soetamine (generaatori ostmine)	2014-2018		Vallavalitsus, Päästeamet, kohalikud komandod	Eelarve, fondid
T	1.4 Maaritsasse ja Valgjärvele tuletõrje veevõtukohtade rajamine	2014-2018		Vallavalitsus, Päästeamet, kohalikud komandod	Eelarve, fondid
T	1.5 Vabatahtlike päästekomandode toetamine	2014-2018		Vallavalitsus, Päästeamet, kohalikud komandod	Eelarve, fondid

8.4 Elukeskkond

E	Valgjärve vallas on heakorrastatud elukeskkond				
Ü	<i>1. Reguleerida heakorra valdkond</i>				
T	1.1 Heakorraeeskirjade täiendamine	2014-2018		maanõunik, Vallavalitsus	Eelarve
Ü	<i>2. Heakorrastada elukeskkond</i>				
T	2.1 Kasutuseta põllumajandushoonete suhtes vajalike abinõude tarvitamine	2014-2018		majandusnõunik	Eelarve, fondid
T	2.2 Keskasulate haljastuse korrastamine	2014-2018		MTÜd, maanõunik	Eelarve, fondid
T	2.3 Savernasse pargi projekteerimine ja rajamine	2014-2018		MTÜd, vallavalitsus	Eelarve, fondid
E	Valgjärve valla kaitstavad objektid on väärtustatud				
Ü	<i>1. Viidastada ning korrastada kaitstavad objektid</i>				
T	1.1 Kaitstavate objektide viidastamine. Maaritsa kalmistu viida paigaldamine	2014-2018		maanõunik	Eelarve, fondid
T	1.2 Kaitstavate objektide korrastamine	2014-2018		maanõunik	Eelarve, fondid
T	1.3 Valgjärve pargi korrashoidmine	2014-2018		maanõunik	Eelarve, fondid
T	1.4 Arhitektuurimälestiste väärtustamine ja renoveerimine	2014-2018		Vallavalitsus	Fondid
T	1.5 Maaritsa ja Krüüdneri kiriku konserveerimine	2014-2018		Vallavalitsus. Muinsuskaitseamet	Eelarve, fondid
E	Valgjärve vallas on korrastatud elamumajandus				
Ü	<i>1. Korrastada elamumajandus</i>				
T	1.1 Valla omandis olevate korterite remontimine	2014-2018		majandusnõunik	Eelarve, fondid
E	Valgjärve valla sisene teedevõrk on korrastatud				
Ü	<i>1. Koostada vallateede korrashoidu reguleerivad dokumendid</i>				
T	1.1 Eraomanike kinnistuid läbivate avalikult kasutatavate teede korrashoiu probleemi lahendamine, lepingute sõlmimine	2014-2018		maanõunik	Eelarve
T	1.2 Teehoiukava koostamine	2014-2018		Vallavalitsus	Eelarve
Ü	<i>2. Tagada vallateede korrashoid, arendada kergteede võrgustikku</i>				
T	2.1 Vallateede remont ja hooldus, teede tolmuwabaks muutmine ja mustkattega teede rajamine	2014-2018		majandusnõunik, vallavanem	Eelarve, fondid

T	2.2 Kergteede võrgustiku planeerimine ja turvaliste kergteede ning teeületuskohtade väljaehitamine	2014-2018		arendusnõunik, maanõunik vallavanem	Eelarve, fondid
T	2.3 Piirkonna konkurentsivõime tugevdamiseks vajalikud taristuinvesteeringud (kolme valla keskust ühendava kergliiklustee rajamine marsruudil Valgjärve – Kanepi – Puskaru - Ihamaru – Krootuse - Valgjärve)	2014-2018		vallavanem, arendusnõunik, maanõunik	Eelarve, fondid
Ü	3. Tänavavalgustuse kaasajastamine				
T	3.1 Tänavavalgustuse ala laiendamine Savernas, Valgjärvel ja Maaritsas	2014-2018		vallavanem, arendusnõunik	Eelarve, fondid
T	3.2 Olemasoleva tänavavalgustuse rekonstrueerimine ja keskkonnasäästlikumaks muutmine	2014-2018		vallavanem, arendusnõunik	Eelarve, fondid
E	Valgjärve valla ühisveevärk ja –kanalisatsioon on kaasajastatud				
Ü	1. Ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arengukava rakendamine				
T	1.1 Tegevused vastavalt ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamise kavale	2014-2018		Arendusnõunik OÜ Saverna Teenus	Eelarve, fondid
T	1.2 Osalemine hajaasustuse programmis	2014-2018		arendusnõunik	Eelarve, fondid
E	Valgjärve vallas on hästi korraldatud jäätmemajandus				
Ü	1. Jäätmemajandust reguleerivate dokumentide täiustamine				
T	1.1 Jäätmekava rakendamine	2014-2018		maanõunik	Eelarve, fondid
Ü	2. Jäätmemajanduse korraldamine				
T	2.1 Jäätmejaama toimimise jälgimine ja jäätmejaama edasiarendamine (platsile kõvakate, operaatori koolitamine)	2014-2018		maanõunik	Eelarve, fondid
T	2.2 Ohtlike jäätmete kogumispunkti tühjendamine ja ringi korraldamine, eterniidi kogumine	2014-2018		maanõunik	Eelarve, fondid
E	Kvaliteetne ja taskukohane internetiühendus on kättesaadav kõigile Valgjärve valla elanikele				
Ü	1. Kvaliteetse internetiühenduse kättesaadavuse tagamine				
T	1.1 Avalikuks kasutuseks mõeldud internetipunktide kaasajastamine	2014-2018		vallavanem, raamatukogud	Eelarve, fondid
T	1.2 Kiire interneti püsiühenduse arendamine valla territooriumil	2014-2018		vallavanem, MTÜ-d	Eelarve, fondid
E	Säilitada Saverna küla tsentraalne kaugkütte süsteem				
Ü	1. Kaugküttesüsteemide töö tagamine				

T	1.1 Kaugkütte-võrgu ja soojussõlmede rekonstrueerimine ökonoomsemaks. Katla rekonstrueerimine.	2014-2018		majandusnõunik, arendusnõunik OÜ Saverna Teenus	Eelarve, fondid
T	1.2 Korterühistute nõustamine ja selgitustöö tegemine kortermajade renoveerimiseks koostöös Kredexi, Eesti Korterühistute Liidu ja PAK-ga koolituste ja infopäevade korraldamine.	2014-2018		arendusnõunik	Eelarve, fondid

8.5 Ettevõtlus, maamajandus ja turism

E	Valgjärve vallas on arenenud ettevõtluskeskkond				
Ü	1. Ettevõtluse infrastruktuuride parandamine vt. Punkt 8.2				
Ü	2. Alustavate ja tegutsevate ettevõtete toetamine				
T	2.1 Ettevõtjate teavitamine projektide rahastamisvõimaluste kohta	2014-2018		arendusnõunik	Eelarve
T	2.2 Ettevõtlusalaste teabepäevade ja koolituste läbiviimine	2014-2018		arendusnõunik	Eelarve, fondid
T	2.3 Alustavate ettevõtete toetamise süsteemi väljatöötamine	2014-2018		arendusnõunik	Eelarve
T	2.4 Edukate ettevõtjate tunnustamine	2014-2018		Vallavalitsus, Volikogu	Eelarve
E	Valgjärve vald on atraktiivne ja konkurentsivõimeline turismipiirkond				
Ü	1. Arendada turismi infrastruktuuri				
T	1.1 Turismiobjektide ja vaatamisväärsuste kaardistamine, reklaammaterjalide koostamine, trükkimine ja levitamine	2014-2018		arendusnõunik	Eelarve, fondid
T	1.2 Info ja reklaamtahvlite paigaldamine, turismiobjektide ja nende juurdepääsuteede korrashoid koostöös RMK, Keskkonnaameti ja maaomanikega	2014-2018		arendusnõunik	Eelarve, fondid
T	1.3 Jalgratta- ja matkateede planeerimine ja väljaheitamine	2014-2018		majandusnõunik arendusnõunik	Eelarve, fondid
T	1.4 Loodusõpperadade rajamine koostöös RMK-ga	2014-2018		Vallavalitsus	Fondid
T	1.5 Õppe-ja koolituskeskuse rajamine Kiltre talukompleksi koostöös kinnistu omanikuga	2014-2018		Vallavalitsus kinnistu omanik	Fondid

T	1.6 Valgjärve vaatetorni rajamine	2014-2018		Vallavalitsus	Fondid
T	1.7 Valgjärve rannaala iga-aastane hooldamine ja arendamine	2014-2018		maanõunik	Eelarve, fondid
T	1.8 Veekogude seisundi tervendamine, harrastuskalapüügi edendamine ja avalike ujumiskohtade heakorrastamine, juurdepääsuteede ja parklate rajamine	2014-2018		Arendusnõunik, maanõunik	Eelarve, fondid

8.6 Haldus ja avalikud teenused

E	Vallavalitsuse ja volikogu koostöö tagab stabiilse ning usaldusväärse juhtimise. Valgjärve vald on tuntud ja tunnustatud osa Põlva maakonnast				
Ü	<i>1. Valla arengu järjepidev planeerimine</i>				
T	1.1 Valla hallatavate asutuste arengukavade kaasajastamine	2014-2018		asutuste juhid, arendusnõunik	Eelarve
T	1.2 Vallale vajalike maade ja valla teede munitsipaliseerimine	2014-2018		maanõunik	Eelarve
T	1.3 Vallavalitsuse kantselei personali optimeerimine	2014-2018		vallavanem	Eelarve
Ü	<i>2. Juhtimise efektiivsuse tõstmine</i>				
T	2.1 Uudsete lahenduste ja juhtimismudelite aktiivne rakendamine	2014-2018		vallavanem	Eelarve
T	2.2 Vallamaja ruumide sisustuse kaasajastamine	2014-2018		vallavanem	Eelarve
T	2.3 Vallavalitsuse transpordivahendite uuendamine	2014-2018		vallavanem	Eelarve
T	2.4 Vallavalitsuse ametnike ja volikogu liikmete järjepidev koolitamine	2014-2018		vallavanem, vallasekretär	Eelarve, fondid
T	2.5 Sõprusomavalitsuste leidmine ning nende tööga tutvumine ja kasulike kogemuste vahetamine	2014-2018		arendusnõunik, vallavanem	Eelarve
Ü	<i>3. Edendada valla mainekujundust</i>				
T	3.1 Valla tunnuslause väljatöötamine	2014-2018		arendusnõunik, vallasekretär	Eelarve, fondid
T	3.2 Valda tutvustava info- ja reklaammaterjali valmistamine ja levitamine	2014-2018		arendusnõunik, vallasekretär	Eelarve, fondid

T	Põlvamaa mainekujunduskampaaniates osalemine (bussiootepaviljonid, teabepunktid, viidasüsteemid jne)	2014-2018		arendusnõunik, vallavanem	Eelarve, fondid
E	Kolmas sektor on kaasatud valla arendustegevusse				
Ü	<i>1. Külaelu arendamine</i>				
T	1.1 Külaaktiividega koostöös külade ja piirkondlike arengukavade koostamine, uuendamine, täiendamine	2014-2018		arendusnõunik	Eelarve
T	1.2 Külade ja piirkondlike arengukavade arvestamine arendustegevuse koordineerimisel	2014-2018		arendusnõunik	Eelarve
T	1.3 Osalemine maakondlikes, rahvusvahelistes ja muudes ühisprogrammides ja –projektides	2014-2018		vallavanem, arendusnõunik	Eelarve, fondid
T	1.4 MTÜde, klubide ja seltside tegevuse toetamine	2014-2018		Vallavalitsus, Volikogu	Eelarve

9. Arengukava rakendamine, tagasiside ja muutmine

Omavalitsuse arengukava rakendamise eest vastutab vallavalitsus. Igat tegevussuunda koordineerib volikogu vastava valdkonna komisjon, kelle ülesandeks on moodustada vajadusel töörühmad. Töörühmadesse kuuluvad vastavate huvirühmade esindajad ja selles valdkonnas teemat erinevast vaatenurgast käsitlevad isikud. Töörühma ülesandeks on valdkonna detailsem uurimine ning sellega seotud konkreetsete ideede, lahenduste loetelu väljapakkumine, projektiideede selekteerimine.

Vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seadusele tuleb arengukava vaadata üle iga aasta 1.oktoobriks. Selleks teavitab vallavalitsus kuu aega varem valla elanikke võimalusest kirjalike muutmissetpanekute esitamiseks. Kõiki ettepanekuid esitanuid teavitatakse omavalitsuse otsusest kirjalikult vastavalt avaliku teabe seadusele.

LISAD**Lisa 1 Kaitsealused objektid**

Tabel 1 Muinsuskaitsealused objektid Valgjärve vallas

Nr	Registri nr	Mälestise nimetus	Asukoht
1	11580	Kivikalme "Ristimäe kivikalme"	Hauka küla
2	23835	Krüüdneri mõisa park	Krüüdneri küla
3	23836	Krüüdneri mõisa pargisild	Krüüdneri küla
4	23837	Krüüdneri mõisa veskisild vesiveski varemetega	Krüüdneri küla
5	23838	Krüüdneri mõisa õlleköögi keldrid	Krüüdneri küla
6	23839	Krüüdneri mõisa õllemeistri elamu	Krüüdneri küla
7	23840	Krüüdneri mõisa talli varemed	Krüüdneri küla
8	23841	Krüüdneri mõisa moonakatemaja 1	Krüüdneri küla
9	23842	Krüüdneri mõisa moonakatemaja 2	Krüüdneri küla
10	4208	II maailmasõjas hukkunute ühishaud	Maaritsa küla
11	4209	Maaritsa kalmistu	Maaritsa küla
12	23843	Maaritsa õigeusu kirik	Maaritsa küla
13	11581	Asulakoht	Mügra küla
14	11582	Kalmistu	Mügra küla
15	11583	Kalmistu "Tooma kirik"	Mügra küla
16	11584	Kivikalme	Mügra küla
17	11585	Kivikalme	Mügra küla
18	11586	Kivikalme	Mügra küla
19	11587	Kivikalme	Mügra küla
20	11588	Kivikalme	Mügra küla
21	11589	Kivikalme	Mügra küla
22	11590	Kivikalme	Mügra küla
23	11591	Kivikalme	Mügra küla
24	11592	Kivikalme	Mügra küla
25	11593	Kivikalme	Mügra küla
26	11594	Kivikalme	Mügra küla
27	11595	Kivikalme	Mügra küla
28	11596	Kivikalme	Mügra küla
29	11597	Kivikalme	Mügra küla
30	11598	Kivikalme	Mügra küla
31	11599	Kivikalme	Mügra küla
32	11600	Kivikalme	Mügra küla
33	11601	Kivikalme	Mügra küla
34	11602	Kivikalme	Mügra küla
35	11603	Kivikalme	Mügra küla
36	11604	Kivikalme	Mügra küla
37	11605	Asulakoht	Pikajärve küla
38	11606	Kivikalme	Pikajärve küla
39	11607	Kivikalme	Pikajärve küla
40	23844	Pikajärve mõisa peahoone	Pikajärve küla
41	23845	Pikajärve mõisa park	Pikajärve küla
42	23846	Pikajärve mõisa aitkuivati	Pikajärve küla

43	23847	Pikajärve mõisa jääkelder	Pikajärve küla
44	23848	Pikajärve mõisa laut	Pikajärve küla
45	23849	Pikajärve mõisa linnumaja	Pikajärve küla
46	23850	Pikajärve mõisa tall	Pikajärve küla
47	23851	Pikajärve mõisa teede piirdepostid	Pikajärve küla
48	11608	Kivikalme	Puugi küla
49	11609	Kääbas	Puugi küla
50	4210	II maailmasõjas hukkunute ühishaud	Saverna küla
51	11610	Kalmistu	Sirvaste küla
52	11611	Kultusekivi	Valgjärve küla
53	23852	Valgjärve mõisa ait-kuivati	Valgjärve küla
54	23853	Valgjärve mõisa moonakatemaja varemed	Valgjärve küla
55	23854	Valgjärve mõisa puukuur	Valgjärve küla

Tabel 2 Looduskaitsealised väärtusega alad ja –objektid Valgjärve vallas

Nr	Nimetus	Asukoht	Märkused
1	Valgjärve metsapark ja Valgjärv	Valgjärve küla	
2	Krüüdneri park (tamm, mägimänd, Kolm elupuude gruppi)	Krüüdneri küla	
3	Valgjärve tammed	Valgjärve küla	
4	Kalevipoja lootsik	Sirvaste küla	piiranguvöönd 20 m
5	Krüüdneri püsielupaik	Krüüdneri küla	
6	Krüüdneri põlispuud	Krüüdneri küla	
7	Kübarsesepa kuusik	Valgjärve küla	
8	Magnoolia	Krüüdneri küla	
9	Liivaku tamm	Pikajärve küla	

Lisa 2 Natura 2000 alad Valgjärve vallas

- Hauka püsielupaik

- Harivesiliku elupaik

II kat. kaitsealune sisalikku meenutav loomaliik. Eestis haruldane. Kuulub kahepaikseteste klassi, sabakonnaliste seltsi. Kehapikkus koos sabaga 14-15 cm. Nahk krobeline, tumepruun või mustjashall. Kõhupool erekollane, mustade täppidega. Nime saanud kõrgest hambulisest harjast, mis sigimisajaks (aprilli lõpp-mai) areneb isasloomade seljale. Elutseb peamiselt vees. Talle sobivad päikesepaistel asuvad puhta, sageli läbipaistva veega mõningase veetaimestikuga ilma kaladeta veekogud.

Kaitse:

- ✓ Vajalik säilitada väiksed lombid ja veesilmad.
- ✓ Ärge pange kalu oma tiiki.
- ✓ Hoidke tiigikaldad võsast puhtad.
- ✓ Ärge laske oma tiiki taimestikku täis kasvada

- Valgjärve loodushoiuala

Kaitsealune park koos järvega.

- I prioriteedi järv- Valgjärv

Looduslikult rohketoiteline järv, tumedaveeline.

Taimedest esinevad kaelus-penikeel, valge vesiroos, harilik pilliroog.

Lisa 3 Kalda kasutamise kitsendused

Tabel 3 Looduskaitseadusest ja veeseadusest tulenevad ranna ja kalda kasutamise piirangud Valgjärve valla avalikult kasutatavatel veekogudel

Veekogu nimi	Piiranguvööndi laius (m)	Ehituskeeluvööndi laius (m)**	Kallasraja laius (m)
Valgjärv	100	50	4
Idaoja	100	50	4
Sulaoja	100	50	4
Võhandu jõgi	100	50	4
Piigaste oja	100	50	4
Leevi jõgi	100	50	4
Elva jõgi	100	50	4
Porijõgi	100	50	4
Krüüdneri Kogrejärv	50	25	4
Krüüdneri järv	50	25	4
Ristijärv	50	25	4
Kuksina järv	50	25	4
Kangrujärv	50	25	4
Pikajärv	50	25	4
Sahkri järv	50	25	4
Veskimõisa järv	50	25	4
Unsa järv	50	25	4

**tulenevalt looduskaitseadusest ulatub järve või jõe kaldal metsamaal ehituskeeluvöönd kalda piiranguvööndi piirini

Lisa 4 Laste ja noortepargi idee kirjeldus

MTÜ Saverna Kes Kus:

Laste- ja noortepark. Asukoha kirjeldus: Ristküliku- kujuline maatükk (2, 5 ha, ligi kaudsed mõõdud 110x 240 m) paikneb Saverna keskasulas piki Tartu-Võru (Tallinn-Luhamaa) maanteed. Asukoht on ideaalne püüdmaks rohkelt kasutatavalt maanteelt pilke, asub korrusmajade vahetus läheduses ning mitte kaugel lasteaiast ja koolimajast (lasteaed on mures oma atraktsioonide lõhkumise pärast- jäävad korrusmajade vaateväljast välja ning koolistaadionile kipuvad noorukid sõitma lausa sõiduautodega ning rikkuma murukatet). Lisaks varjaks planeeritav park möödujate eest ka – mitte nii kaunis korras olevaid aiamaa-lapikesi kasvuhoonetega.

Kuidas teostub pargi rajamine? Praegu tegeleme projekteerimisega, milleks eraldas raha Põlvamaa Partnerluskogu, pargi rajamine peaks hakkama toimuma etappide kaupa- nii nagu õnnestub raha hankida. Loodame hästi palju ära kasutada noori- nii töödel (nt saame hakata ette kasvatama haljastusel kasutatavaid taimeistikuid) kui raha kogumisel- annetused, tuluüritused jne. Kavatsime veel kirjutada projekte erinevate etappide elluviimiseks ning võimalusel kasutama kohalike ettevõtjate abi, vabatahtlike tööjõudu ning kohalikku materjali.

Mis parki tuleb? Esialgset plaanid on :valgustusega parkla ja jalgrattatee majade juurest, siis piki maanteed kuni bussijaamani (võimalus ületada maanteed kauplusesse minekuks), üle oja viiv jalakäiate sild. Ala ümritseb (võrk)aed, et väikelapsed ei saaks nii kergesti ära kaduda ning samas oleks võimalik korraldada sel alal ka huvitavaid kinniseid üritusi. Rohkelt haljastust (kindel asi on hekk aiamaade ja pargi vahel): muru, põõsad, et oleks meeldivaid nurgakesi vabaja veetmiseks.

Atraktsioonid noortele- palliplats, skatepark, väliväljak, (soovime, et noored ise otsustaksid, mida nad lisaks sinna soovivad) ning osavust nõudvad ja lustlikud ning vastupidavad ronimisatraktsioonid, skate-park rulatajatele ja/või trikiratastele.

Atraktsioonid lastele- liiklusväljak mänguautodele ja jalgratastele, liivakastiga ja liumäega ronimisatraktsioonid, kiiged. Paviljonid- kus on võimalik kergelt einet võtta, vihma korral tegevusi läbi viia, vanematel oma lapsi jälgida.

Lava - kus saavad lapsed ja noored ise esineda. Läbi viia erinevaid rahvapärimusi ning kuhu on võimalik kutsuda ka külalisi. Pingid (ilmselt mitte statsionaarsed, aga korralik muruplats)

Tualetid+ veevõtu koht

Pargipingid

Prügikastid

Kindlasti on vaja ka atraktsioone, mis on kasutamiskõlblikud (või on võimalik muuta funktsiooni) kasutamiseks talvel. (Näiteks rulluisuväljak liuväljaks)

Lisa 5 Valgjärve autospordikompleksi idee kirjeldus

Valgjärve autospordikeskus on tulevikus rahvusvaheline Lõuna-Eesti võidusõidukeskus, kus käib igapäevane tegevus auto- ja motospordialal. Lisaks igapäevastele treeningutele ja koolitustele toimuvad nädalavahetusel aastaringiselt erineva tasemega võistlused.

Autospordikompleks on keskus, mis ühendab Eesti, Läti ja Venemaa autosportlasi, kus nii lätlased kui ka venelased saavad lisaks Eestis ehitatud autodele võimaluse neid siin põhjalikult testida ning võistlusteks ettevalmistada. Eesmärgiks on luua keskkond, mis suurendaks välisriikide huve meie autospordivõimaluste vastu ning kaasaks rohkem meeskondi kasutama kogenute eesti autospordiedendajate teenuseid. Projektis on suur prioriteet noortele suunatud tegevustel. Eesmärk on luua ühine keskkond baltiriikide noorte koolitusteks ja abistamiseks rallisporti suundumisel. Keskusest peab saama rahvusvaheliste talendijahtijate huviorbiit.

Eelpool on toodud mitmeid autospordiga seotud spetsiifilisi eesmärke ja probleeme mida keskusega on mõeldud lahendada. Siiski on spordikompleksil ka teine suur väljund, milleks on kogu perele suunatud puhkuse ja vabaja veetmise võimalused. Rajal saab sõita rendi-autodega. Saab teha treening- ja lustisõite oma autodega sealjuures võimalus kuulata kogenute sõitjate näpunäiteid. Lastele on mõeldud erinevad liiklusteemalised mänguväljakud. Spordi-kompleks pakub nii majutust, lõõgastavat sauna kui ka toitlustust. Võimalus korraldada firma üritusi, seminare ja konverentse. Motospordi huvilistele on avatud kestvus- ning motokrossirada. Koostöös Läti ja Venemaa partneritega ootame välisriikide küllastajate seas suurt lätlaste ning venelaste aktiivsust.

Autospordikeskuse loomise tulemusena kujuneks Valgjärve vallast autospordilembeline turismipiirkond ning tehnikahuviliste peamine peatuspaik. Kahtlemata aitab see projekt kaasa ka mitmete valla probleemide lahendamisele, sh. aktiivse ajaveetmise ja turismiga seonduvatega ning aitab valla kui turismisihtkoha maine kujundamisele ning selle teadvustamisele väljaspool valda. Sellega luuakse vallast atraktiivne ja konkurentsivõimeline turismipiirkond.

Valgjärve vald on looduskeskkonna poolest üks Lõuna-Eesti kaunemaid paiku, millele on iseloomulikud kupliline maastik ning mitmed kaunid järved. Sageli avalikel teedel suurel kiirusel kihutavad võidusõiduaudod on kindlasti sellise keskkonna häirijad. Kuna autospordikeskuse sõidurada ehitatakse Lõuna-Eesti maastikku imiteeriv, siis koondab see treeningud ühte kohta ning aitab sellega muuta valda loodussõbralikuks puhkepaigaks.

Autospordi treeningute ning võistlustega kahjustatakse valla teekatet ja muudetakse see võidusõitmisega pehmeks ning isegi peale hõõveldamist lähevad kruusateed kergelt auklikuks. Keskuse loomisega väheneks teede koormus ning paraneks nende kvaliteet.

Vallas tõuseks ametlike registreeritud ringide juurdekasv. Kuna spordikeskuses on üks prioriteete noortele suunatud tegevustel, siis kasvaks kindlasti noorte aktiivsus. Autosport on väga populaarne spordiala ning ei jäta kedagi külamaks, eriti noorte hulgas. Noored hakkaksid aktiivselt osa võtma ühiskonnaelust ja spordikeskuse

tegevustest. Seega tõuseks ühtlasi külarahva aktiivsuse kasv. See kõik viib omakorda kultuuriruumi arendamisele läbi elanike aktiveerimise ja sportimisvõimaluste mitmekesistamise.

Looduslike olude tõttu on Valgjärve valla elanikel suurepärased eeldused autospordi harrastamiseks ning seda võimalust ka kasutatakse. Külaelu aktivistid on juba aastaid talvel korraldanud jääradasid. Autospordikompleksi võimaldab külaelanikel korraldada rajal võistlusi ning treeninguid, mis aitab veelgi kaasa küla elanikkonna omaalgatuse kasvule ning arendustegevuse hoogustamisele ja aktiveerimisele.

Spordikeskuses hakkavad toimuma mitmed rahvusvahelise ja kohaliku tasemega võistlused, mis tulevikus kindlasti loovad vallale mitmeid iseloomulikke väljapoole suunatud üritusi.